

**ΑΝΘΕΚΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΕΣΩ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ,
ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΗΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Ετοιμάστηκε από: Dr. Elmo De Angelis, Bruna Durazzi, Sara Mallucci

TRAINING 2000

**Funded by
the European Union**

Πίνακας Περιεχομένων	2
8.1. Εξέλιξη και ευθύνες	3
8.1.1. Εισαγωγή, πλαίσιο και μέλη	3
8.1.2. Στόχοι, καθήκοντα, ευθύνες	5
8.1.3. Στόχοι Ανθεκτικότητας σε Καταστροφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης	6
8.1.4. Νομοθεσία	9
8.1.5. Πώς λειτουργεί	11
8.1.6. Ενεργοποίηση στην Ευρώπη	13
8.1.7. Παγκόσμια ενεργοποίηση	13
8.1.8 Αλληλεπίδραση μεταξύ του εθνικού οργανισμού πολιτικής προστασίας και του Μηχανισμού της Ένωσης	15
8.2. Οργάνωση και πόροι	17
8.2.1. ERCC, CECIS, EERC	17
8.2.2. Η Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας rescEU Reserve	24
8.2.3. Συστήματα παρακολούθησης	25
8.2.4. Επιπρόσθετοι πόροι εκπαίδευσης	28
8.2.5. Κονδύλια και χρηματοδότηση	29
8.3. Μελέτες περίπτωσης	30
8.3.1. Πλημμύρες στην Emilia Romagna	30
8.3.2. Δασικές πυρκαγιές στην Ελλάδα	32
Βιβλιογραφία	36

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.**8.1. Εξέλιξη και ευθύνες****8.1.1. Εισαγωγή, πλαίσιο και μέλη**

Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης («Μηχανισμός της Ένωσης» ή UCPM), που ρυθμίζεται από την Απόφαση Αριθ. 1313/2013/ΕΕ, ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της με στόχο τη βελτίωση της ανταπόκρισης σε ανθρωπογενείς και φυσικές καταστροφές. Αν και τα κράτη μέλη φέρουν την πρωταρχική ευθύνη, ο Μηχανισμός της Ένωσης προάγει την αλληλεγγύη και τον συντονισμό στην αντιμετώπιση αυτών των καταστροφών. Τέτοια γεγονότα μπορούν να συμβούν οπουδήποτε, συχνά απροσδόκητα, και ο αντίκτυπός τους αυξάνεται λόγω των κλιματικών αλλαγών. Οι καταστροφές μπορεί να εκδηλωθούν οπουδήποτε, πλήττοντας ένα ή περισσότερα κράτη ταυτόχρονα και χωρίς προειδοποίηση. Πρόσφατες εμπειρίες έχουν καταδείξει ότι οι δράσεις και τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει της προαιρετικής αρωγής δεν καλύπτουν πάντοτε τις ανάγκες του πληθυσμού που έχει πληγεί από την καταστροφή ούτε προστατεύουν επαρκώς το περιβάλλον. Για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με ευελιξία όλα τα ευρωπαϊκά όργανα και διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών. Η πρόληψη και η προετοιμασία για τις καταστροφές είναι ουσιώδεις και τα κράτη μέλη πρέπει να μοιράζονται τις ικανότητες αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνου με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία βοηθά στον καθορισμό της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει νέα νομοθεσία και πολιτικές προς έγκριση στην ΕΕ, παρακολουθεί την εφαρμογή τους και διαχειρίζεται τους σχετικούς χρηματοοικονομικούς πόρους. Επιπρόσθετα, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της διεθνούς ανάπτυξης και στη χορήγηση βοήθειας.

Στη δεκαετία του 1990, φυσικές καταστροφές και συγκρούσεις (όπως η κρίση των Κούρδων προσφύγων, οι τροπικοί κυκλώνες στο Μπαγκλαντές και οι εντάσεις στα Βαλκάνια) οδήγησαν στην ανάγκη για βοήθεια σε διάφορες χώρες ανά τον κόσμο. Απαντώντας σε αυτήν την αναγκαιότητα, δημιουργήθηκε το 1992 η Ευρωπαϊκή Κοινοτική Υπηρεσία Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ECHO) με σκοπό να προσφέρει υποστήριξη σε χώρες εντός και εκτός Ευρώπης. Το 2001, υπό την αιγίδα της Γενικής Διεύθυνσης για την Πολιτική Προστασία και τις Ανθρωπιστικές Δράσεις Βοήθειας, δημιουργήθηκε ο Μηχανισμός της Ένωσης, ο οποίος διατήρησε το ακρωνύμιο ECHO (ή DG ECHO). Η δημιουργία του Μηχανισμού της Ένωσης είχε σκοπό να συμπληρώσει τις δραστηριότητες βοήθειας με μέτρα για την πρόληψη, την προετοιμασία και την πρωταρχική ανταπόκριση σε καταστροφές. Μέσω του DG ECHO, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεργάζεται στενά με μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών όπως το Γραφείο για τον Συντονισμό των Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (OCHA), τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού και τη Διεθνή Ομοσπονδία των Εταιρειών του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου. Το κύριο μέλημα του DG ECHO είναι η διάσωση ζωών, η πρόληψη και η μείωση του ανθρώπινου πόνου και η προστασία της ακεραιότητας και της αξιοπρέπειας των πληθυσμών που επηρεάζονται από καταστροφές. Αυτές οι αξίες τονίζονται στη Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία αναθέτει στην ΕΕ την ευθύνη να παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια, ανακούφιση και προστασία στα θύματα φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και να υποστηρίζει και να συντονίζει τη βοήθεια πολιτικής προστασίας από τα κράτη μέλη της, διεθνείς οργανισμούς και τρίτες χώρες. Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης αριθμεί σήμερα τη συμμετοχή 36 χωρών:

- 27 κράτη μέλη της ΕΕ: Αυστρία, Ελλάδα, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Κύπρος, Κροατία, Τσεχία, Πολωνία, Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Γερμανία, Μάλτα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Σουηδία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Ρουμανία.
- 6 υποψήφια κράτη της ΕΕ: Βόρεια Μακεδονία, Μαυροβούνιο, Σερβία, Τουρκία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Αλβανία.
- 2 κράτη της ΕΟΧ: Νορβηγία, Ισλανδία.
- Ηνωμένο Βασίλειο.

Η έδρα του DG ECHO βρίσκεται στις Βρυξέλλες και διαθέτει ένα παγκόσμιο δίκτυο περισσότερων από 50 γραφείων σε πάνω από 40 χώρες, προσφέροντας στην Επιτροπή εποπτεία των παγκόσμιων ανθρωπιστικών αναγκών, παρακολουθώντας τις δράσεις που

χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, βελτιώνοντας την ανάπτυξη των στρατηγικών και των πολιτικών παρέμβασης και διευκολύνοντας το συντονισμό. Το γραφείο ενεργεί σύμφωνα με τις αρχές του ανθρωπισμού, της συνεργασίας, της ουδετερότητας, της αμεροληψίας και της ανεξαρτησίας. Ο Μηχανισμός της Ένωσης παρέχει βοήθεια αμερόληπτα, χωρίς πολιτικές, εθνικές, θρησκευτικές, φυλετικές ή εθνοτικές προτιμήσεις, με μοναδικό σκοπό την αρωγή σε εκείνους που την έχουν ανάγκη. Όταν ένας πληθυσμός πλήττεται από μια καταστροφή, η βοήθεια πρέπει να προσφέρεται άμεσα, διασφαλίζοντας ότι οι βασικές ανάγκες ικανοποιούνται ενώ παράλληλα διατηρείται η αξιοπρέπεια των επηρεαζόμενων ατόμων.

8.1.2. Στόχοι, Καθήκοντα, Ευθύνες

Ο Μηχανισμός της Ένωσης υποστηρίζει τα Κράτη Μέλη και τα Συμμετέχοντα Κράτη, καθώς και τρίτες χώρες εκτός Ευρώπης που αντιμετωπίζουν καταστροφές, όπου οι δυνατότητές τους μπορεί να μην είναι επαρκείς για την αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης. Η συμμετοχή στον Μηχανισμό της Ένωσης είναι προαιρετική. Κάθε χώρα μπορεί να ζητήσει βοήθεια μέσω του ERCC και τα Κράτη Μέλη και τα Συμμετέχοντα Κράτη μπορούν στη συνέχεια να αποφασίσουν αν θα ανταποκριθούν στο αίτημα και αν θα προσφέρουν βοήθεια στην επηρεαζόμενη χώρα. Οι κύριοι στόχοι του Μηχανισμού της Ένωσης είναι:

- Η διασφάλιση ότι το ERCC είναι πάντα έτοιμο να βοηθήσει τις χώρες της ΕΕ σε περίπτωση δυσκολιών.
- Η ενίσχυση της συνεργασίας και της κοινής δράσης μεταξύ των ευρωπαϊκών αρχών για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών.
- Η προώθηση εταιρικής σχέσης με Οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των κοινών ανθρωπιστικών παρεμβάσεων.
- Η διασφάλιση της χρηματοδότησης και η συμμόρφωση με τους κανόνες του προϋπολογισμού.

Η αρωγή πολιτικής προστασίας που προσφέρεται στις χώρες που έχουν πληγεί από καταστροφές προβλέπει τη συμμετοχή των κρατών μελών και την προσφορά πόρων, εμπειρογνωμοσύνης, ομάδων παρέμβασης και εξειδικευμένου εξοπλισμού. Ο Μηχανισμός της Ένωσης αναπτύσσει επίσης ειδικούς που συντονίζονται με τις τοπικές αρχές και τους

διεθνείς οργανισμούς. Αυτοί οι ειδικοί παρέχουν συμβουλές για μέτρα πρόληψης και προετοιμασίας στις αιτούσες χώρες.

Σύμφωνα με την Απόφαση 1313/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το πεδίο εφαρμογής του Μηχανισμού της Ένωσης είναι πολύ ευρύ και περιλαμβάνει φυσικές καταστροφές (όπως σεισμούς, δασικές πυρκαγιές, κυκλώνες και πλημμύρες), ανθρωπογενείς καταστροφές και μέτρα για την πρόληψη ή τη μείωση των κινδύνων καταστροφών. Στους στόχους του περιλαμβάνεται η βελτίωση των δυνατοτήτων πρόληψης και ανταπόκρισης σε καταστροφές με τη διευκόλυνση έγκαιρης και αποτελεσματικής ανταπόκρισης σε τρέχουσες ή επερχόμενες καταστροφές, την αύξηση της ενημέρωσης και ετοιμότητας του κοινού για τέτοιου είδους γεγονότα και την παροχή ολοκληρωμένων οδηγιών για δραστηριότητες πρόληψης κινδύνων εντός της ΕΕ για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας στις καταστροφές μέσω προληπτικών ενημερωτικών προγραμμάτων που στοχεύουν στην κουλτούρα της πρόληψης. Ο Μηχανισμός της Ένωσης ενισχύει την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών και των συμμετεχόντων χωρών μέσω της συνεργασίας και του κοινού συντονισμού δραστηριοτήτων, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι τα κράτη μέλη διατηρούν την πρωταρχική ευθύνη για την προστασία των ανθρώπων, του περιβάλλοντος και της περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εντός των εδαφών τους, και για τον εξοπλισμό των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών τους με επαρκή μέσα ώστε να μπορούν αποτελεσματικά και με συνέπεια να προλαμβάνουν και να αντιμετωπίζουν τις καταστροφές που είναι εύλογα προβλέψιμες.

8.1.3. Στόχοι Ανθεκτικότητας σε Καταστροφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η βελτίωση της ανθεκτικότητας σε διάφορους τομείς αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

- **Κλιματική ανθεκτικότητα:** Ανθεκτικότητα στις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών, όπως είναι η ακραία άνοδος της στάθμης της θάλασσας, τα έκτακτα καιρικά φαινόμενα και οι αλλαγές της θερμοκρασίας. Μέσω διαφόρων στρατηγικών και πολιτικών, η ΕΕ στοχεύει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών (φυσικοί πόροι, πληροφορική, δίκτυα, συστήματα υπηρεσιών και κατασκευές τα οποία αν υποστούν βλάβη ή καταστραφούν θα προκαλούσαν σοβαρές συνέπειες στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της αλυσίδας

εφοδιασμού, της ασφάλειας, του υγειονομικού συστήματος και της οικονομικής ή κοινωνικής ευημερίας του πληθυσμού), των φυσικών οικοσυστημάτων και των κοινοτήτων.

- Ανθεκτικότητα σε καταστροφές: Προετοιμασία και μείωση του κινδύνου καταστροφών. Τα κράτη μέλη οφείλουν να βελτιώσουν την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται και να ανακάμπτουν από ανθρωπογενείς και φυσικές καταστροφές. Στα παραπάνω συμπεριλαμβάνονται την προώθηση του συντονισμού, των συστημάτων άμεσης ειδοποίησης και των μηχανισμών κοινής απόκρισης.

- Ανθεκτικότητα υγείας: Η πανδημία του κορονοϊού υπογράμμισε την ανάγκη για ένα πιο ανθεκτικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, το οποίο να μπορεί να διασφαλίσει την πρόσβαση σε ιατρικά εφόδια και να βελτιώσει τον συντονισμό κατά τη διάρκεια υγειονομικών εκτάκτων αναγκών.

- Κοινωνικοοικονομική ανθεκτικότητα: Η ΕΕ στοχεύει στην αύξηση της ανθεκτικότητας των οικονομιών και των κοινωνιών απέναντι σε κραδασμούς, όπως οι οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις ή οι εξωτερικές απειλές. Τα μέτρα περιλαμβάνουν την υποστήριξη της κοινωνικής συνοχής, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση των κοινωνικών δικτύων ασφαλείας.

Στις 8 Φεβρουαρίου 2023, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε μια Σύσταση και μια Ανακοίνωση σχετικά με την καθιέρωση κοινών στόχων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές ενισχύοντας την ικανότητα των Κρατών Μελών της ΕΕ και των Συμμετεχόντων Κρατών του Μηχανισμού της Ένωσης να προλαμβάνουν μελλοντικές καταστροφές και έκτακτες ανάγκες, όπως σεισμοί, δασικές πυρκαγιές, πλημμύρες και να είναι ανθεκτικά στις συνέπειές τους. Αυτοί οι στόχοι δεν είναι δεσμευτικοί και ο χρονικός ορίζοντας για την επίτευξή τους έχει οριστεί για τα έτη 2027-2030, λαμβάνοντας υπόψη ότι θα απαιτηθούν συστηματικές επενδύσεις και μακροπρόθεσμες δράσεις για την ενίσχυση των ικανοτήτων πολιτικής προστασίας και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας. Το χρονικό πλαίσιο συμπίπτει με το Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών Sendai για τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών 2015-2030. Αν και οι στόχοι απευθύνονται στην πολιτική προστασία, η ανθεκτικότητα θα ενισχυθεί και για την κρίσιμη υποδομή, όπως η υγεία, η κυβερνοασφάλεια και οι μεταφορές. Οι Στόχοι Ανθεκτικότητας σε Καταστροφές της ΕΕ θα έχουν επίσης ευρύτερο αντίκτυπο. Το "ευρωπαϊκό μοντέλο" του "Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης" μπορεί επίσης να υιοθετηθεί για την προετοιμασία καταστροφών σε άλλες χώρες,

υποστηρίζοντας τον πολιτικό διάλογο και παρέχοντας βοήθεια στα συστήματα πολιτικής προστασίας. Η Επιτροπή έχει καθορίσει πέντε στόχους, που ορίστηκαν από κοινού με τα κράτη μέλη της ΕΕ, για να επιδιωχθούν συλλογικά με στόχο τη βελτίωση της συνολικής ανθεκτικότητας της ΕΕ. Οι στόχοι που θα επιδιωχθούν μέσω συγκεκριμένων πρωτοβουλιών παρουσιάζονται στο Σχήμα 8.1.

Σχήμα 8.1. Οι στόχοι ανθεκτικότητας της ΕΕ και η αντίστοιχη πρωτοβουλία προτεραιότητας (https://ec.europa.eu/echo/files/aid/countries/factsheets/thematic/factsheet_disaster_resilience_goals.pdf).

Για την προώθηση των επενδύσεων στην ανθεκτικότητα, τα Κράτη Μέλη και τα Συμμετέχοντα Κράτη του Μηχανισμού θα μπορούν να αντλήσουν οικονομική υποστήριξη από εργαλεία η Πολιτική Συνοχής, το Εργαλείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF), το πρόγραμμα LIFE (επίτευξη των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (EAFRD), την Αποστολή Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή της ΕΕ και το Εργαλείο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI). Η τεχνική βοήθεια που παρέχεται από τον Μηχανισμό της Ένωσης συμβάλλει στη δημιουργία "έξυπνων" επενδύσεων πρόληψης, που συνεισφέρουν στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την προστασία των πολιτών από τις καταστροφές, τη μείωση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και την προώθηση της πράσινης μετάβασης. Παρέχεται οικονομική υποστήριξη σε έργα

πρόληψης και προετοιμασίας ενάντια στις καταστροφές, κονδύλια τεχνικής βοήθειας για την προετοιμασία επενδύσεων σε αυτό τον τομέα, υποστήριξη για τη διενέργεια αξιολογήσεων, εκπαίδευση και ασκήσεις μεταξύ των φορέων πολιτικής προστασίας, υποστήριξη σε δραστηριότητες σχετικά με τη συλλογή αποδείξεων, την αξιολόγηση κινδύνων, την επικοινωνία κινδύνων και την ενίσχυση των λειτουργικών εργαλείων του Κέντρου Συντονισμού Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες. Οι στόχοι ανθεκτικότητας σε καταστροφές εξετάζονται περιοδικά ως προς την επάρκειά τους καθώς αλλάζουν οι συνθήκες. Απαιτούν επίσης διαρκή δέσμευση από τα κράτη για την εύρεση διαθέσιμων επενδύσεων προκειμένου να ενισχυθούν οι δραστηριότητες πρόληψης και ανταπόκρισης σε καταστροφές.

Το έτος 2023, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο, ξεκίνησαν εργασίες για την επιχειρησιακή λειτουργία των συστάσεων, ώστε να διασφαλιστεί η υιοθέτηση μέτρων εφαρμογής των προτεινόμενων συγκεκριμένων πρωτοβουλιών και να ενημερωθούν οι βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς στα κράτη μέλη ως προς τους προβλεπόμενους στόχους. Παρά τον μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα που αναφέρθηκε παραπάνω, οι πρωτοβουλίες προτεραιότητας θα προσφέρουν συγκεκριμένα αποτελέσματα νωρίτερα. Για παράδειγμα, η πρωτοβουλία προτεραιότητας του Στόχου 4, "Ενίσχυση των Στρατηγικών Αποθεμάτων RescEU", σχεδιάζει να διπλασιάσει τον στόλο των αεροσκαφών πυρόσβεσης του RescEU, με την προσθήκη 3 ελικοπτέρων και 12 ελαφρών αεροσκαφών. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η πρωτοβουλία προτεραιότητας του Στόχου 1, "Πανευρωπαϊκά σενάρια καταστροφών", όπου θα αναπτυχθούν 10 σενάρια καταστροφών, καλύπτοντας 16 κύριους κινδύνους και τις σχετικές επιπτώσεις στις οποίες θα μπορούσε να εκτεθεί η Ευρώπη, όπως πλημμύρες, απειλές υγείας (συμπεριλαμβανομένων των πανδημιών), τσουνάμι, καύσωνες/ψυχρά μέτωπα, δασικές πυρκαγιές, ηφαιστειακές εκρήξεις, διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος και διαταραχή της ενεργειακής προμήθειας, επιπτώσεις ένοπλων συγκρούσεων, κυβερνο- και τρομοκρατικές επιθέσεις, πυρηνικές έκτακτες ανάγκες, θαλάσσια ρύπανση, βιομηχανικές έκτακτες ανάγκες και μετακίνηση πληθυσμών.

8.1.4. Νομοθεσία

Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ, που ιδρύθηκε με την Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2001/792/ΕΚ στις 23 Οκτωβρίου 2001, αποτελεί εργαλείο της Γενικής Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας και Ευρωπαϊκών Ανθρωπιστικών Δράσεων (DG-

ECHO) για την ενίσχυση και διευκόλυνση της συνεργασίας στην πολιτική προστασία και την έγκαιρη αντίδραση σε περίπτωση εκτάκτων αναγκών.

Ο Μηχανισμός της Ένωσης μπορεί να ενεργοποιηθεί σε περιπτώσεις ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών που συμβαίνουν εντός ή εκτός των εδαφών της ΕΕ, με σκοπό την κοινή χρήση πόρων μεταξύ όλων των Κρατών Μελών και των Συμμετεχόντων Κρατών και την άμεση και αποτελεσματική αντίδραση σε έκτακτες ανάγκες. Τον Ιανουάριο του 2006, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθέωρησε τον Μηχανισμό της Ένωσης βάσει της αποκτηθείσας εμπειρίας για την καθιέρωση κατάλληλης νομοθετικής βάσης για τις μελλοντικές παρεμβάσεις. Επιπλέον, με την Απόφαση του Συμβουλίου 2007/162/EK Euratom, ξεκίνησε η χρηματοδότηση δραστηριοτήτων με σκοπό τη βελτίωση της πρόληψης, της προετοιμασίας και της ανταπόκρισης σε καταστροφές, ιδιαίτερα εκείνες που υλοποιούνται μέσω της συνεργασίας των χωρών εντός του Μηχανισμού της Ένωσης.

Ο Μηχανισμός της Ένωσης τροποποιήθηκε με την Απόφαση 2007/779/EK της 8ης Νοεμβρίου 2007, η οποία ιδρύει έναν Κοινοτικό Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας (την "Ιδρυτική Απόφαση του Μηχανισμού"). Ο σκοπός ήταν η εστίαση στην αύξηση, τη συχνότητα και τη σοβαρότητα των ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών. Η Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 1 Δεκεμβρίου 2009, ενίσχυσε την ιδέα ότι τα Κράτη Μέλη της ΕΕ υποχρεούνται να ενεργούν με πνεύμα αλληλεγγύης σε περίπτωση που μια χώρα επλήγη από φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή ή τρομοκρατική επίθεση. Η Συνθήκη της Λισαβόνας καθιέρωσε μια νομική βάση για τις πολιτικές πολιτικής προστασίας και την ευρωπαϊκή ανθρωπιστική βοήθεια. Πριν από αυτό, οι δράσεις και η νομοθεσία της ΕΕ για την πολιτική προστασία βασίζονταν όλες σε μια διάταξη του άρθρου 308 της Συνθήκης ΕΚ, η οποία επέτρεπε στο Συμβούλιο, εάν ήταν αναγκαίο, να δράσει χωρίς ομοφωνία, για να επιτύχει τους στόχους της Συνθήκης σε εκείνους τους τομείς όπου η Συνθήκη δεν προέβλεπε άλλη νομική βάση. Με το άρθρο 196 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), ο Μηχανισμός της Ένωσης επίσημως έλαβε τον δικό του χώρο. Μέχρι τις αρχές του 2010, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Περιβάλλοντος ήταν υπεύθυνο για τις δραστηριότητες πολιτικής προστασίας. Οι ευθύνες για την πολιτική προστασία μεταφέρθηκαν στη Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας (DG-ECHO) για να ενισχυθούν οι συνέργειες και η συνοχή των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων ανταπόκρισης σε καταστροφές.

Με την Απόφαση 1313/2013/ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υιοθέτησαν τον Μηχανισμό της Ένωσης, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 1 Ιανουαρίου 2014. Αυτή η Απόφαση εισήγαγε νέα στοιχεία στο Σύστημα Συνεργασίας Πολιτικής Προστασίας ρυθμίζοντας την ενίσχυση των πολιτικών διαχείρισης εκτάκτων αναγκών σε όλα τα στάδια: σχεδιασμό, πρόληψη και βοήθεια (Κέντρο Συντονισμού Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες, και Ευρωπαϊκή Ικανότητα Άμεσης Ανταπόκρισης), υποστήριξη για τα Συμμετέχοντα Κράτη, προετοιμασία για έκτακτες ανάγκες (Κέντρο Συντονισμού Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες και Ευρωπαϊκή Ικανότητα Άμεσης Ανταπόκρισης).

Τον Νοέμβριο του 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε μια νέα πρόταση (2017/0309) τροποποίησης της Απόφασης Αριθ. 1313/2013/ΕΕ σχετικά με το Μηχανισμό της Ένωσης. Ειδικότερα, η πρόταση εισήγαγε κάποιες αλλαγές στον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ, μέσω του οποίου η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει, συντονίζει και ενσωματώνει την Πολιτική Προστασία των Κρατών Μελών. Βάσει των αρχών της κοινής ευθύνης και της αλληλεγγύης, αυτή η πρόταση προτίθεται να διασφαλίσει ότι ο Μηχανισμός της Ένωσης μπορεί να παρέχει καλύτερη υποστήριξη και αντίδραση σε έκτακτες ανάγκες στους Ευρωπαίους πολίτες και πέρα από αυτούς, αναγνωρίζοντας ότι οι προσπάθειες για την πρόληψη των καταστροφών είναι κρίσιμες για τη μείωση των ζημιών μιας καταστροφής. Η τρέχουσα δομή του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ προορίζεται να παρέχει μια σχεδιασμένη απόκριση σε διεθνές επίπεδο. Ο Μηχανισμός της Ένωσης υποστηρίζει τις χώρες στην πρόληψη, την προετοιμασία και την κατανομή πόρων για να τις καταστήσει ικανές να απαντούν γρήγορα και συντονισμένα όταν συμβεί μια έκτακτη ανάγκη. Εκτός από πρωτοβουλίες που επικεντρώνονται στην πρόληψη και την προετοιμασία, όπως η εκπαίδευση προσωπικού πολιτικής προστασίας στο εξωτερικό, οι ασκήσεις για τις ικανότητες ανταπόκρισης σε πολιτική προστασία και η ανταλλαγή εμπειρογνομόνων πολιτικής προστασίας και πρόληψης, ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ (μετά την Απόφαση 1313) επιτρέπει την αυξημένη ικανότητα για συντονισμένη ανταπόκριση και την καλύτερη χρήση των πόρων.

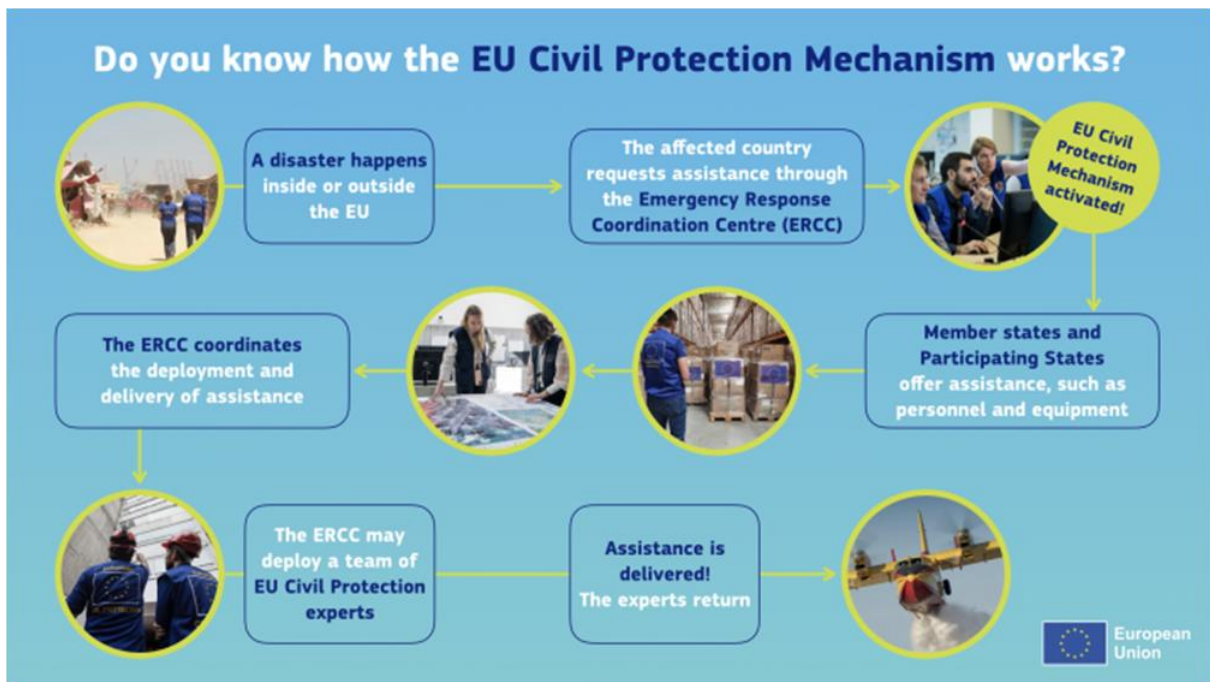
8.1.5. Τρόπος Λειτουργίας

Οι χώρες που ενδιαφέρονται να προσφέρουν την υποστήριξή τους μπορούν να διαθέσουν τους πόρους τους όσον αφορά σε εργαλεία, μέσα, ειδικούς και εθελοντές (για να γίνει κανείς εθελοντής πολιτικής προστασίας και να εγγραφεί στους καταλόγους του κράτους, πρέπει να

έχει παρακολουθήσει μαθήματα εκπαίδευσης υγείας και ασφάλειας προκειμένου να παρέμβει σε έκτακτες ανάγκες χωρίς να θέσει σε κίνδυνο τη δική του ζωή και τις ζωές των μελών της ομάδας), καταγεγραμμένοι στην EERC (Ευρωπαϊκή Ικανότητα Άμεσης Ανταπόκρισης (EERC) ή Δεξαμενή Εθελοντών).

Όταν συμβαίνει μια ανθρωπογενής ή φυσική καταστροφή, εσωτερικά ή εκτός ΕΕ, η χώρα που πλήττεται μπορεί να ζητήσει βοήθεια μέσω του ERCC. Το αίτημα αυτό καταλήγει στην ενεργοποίηση του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης (UCPM) ο οποίος έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει μια ομάδα ειδικών ανάλογα με το σενάριο της καταστροφής εάν είναι απαραίτητο. Εξειδικευμένες ομάδες όπως πυροσβέστες, ομάδες έρευνας και διάσωσης και γιατροί μπορούν να κινητοποιηθούν άμεσα. Τα κράτη μέλη και οι συμμετέχοντες στον Μηχανισμό της Ένωσης που έχουν προσφέρει βοήθεια και τους πόρους τους, είναι διαθέσιμοι στη χώρα που τη ζητά. Μόλις αποσταλούν οι απαραίτητοι πόροι, οι ειδικοί ολοκληρώνουν το έργο τους. Η πληγείσα χώρα παραμένει ο υπεύθυνος φορέας στη διαχείριση της παρέμβασης, και η βοήθεια που παρέχεται από τον Μηχανισμό της Ένωσης διαχειρίζεται σύμφωνα με ό,τι προβλέπεται από τη πληγείσα χώρα και συμφωνεί με τον πολιτισμό της.

Το Γραφείο για τον Συντονισμό των Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (OCHA) ανήκει στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών. Το OCHA είναι υπεύθυνο για το συντονισμό των ανθρωπιστικών οργανισμών προκειμένου να εξασφαλίσει μια συντονισμένη αντίδραση σε έκτακτες ανάγκες. Εξασφαλίζει επίσης το σεβασμό ενός πλαισίου μέσω του οποίου κάθε φορέας μπορεί να συμβάλει στη συνολική προσπάθεια ανταπόκρισης. Η αποστολή του OCHA είναι να κινητοποιήσει και να συντονίσει αποτελεσματικές και ηθικά αποδεκτές ανθρωπιστικές δράσεις σε συνεργασία με εθνικούς και διεθνείς φορείς, προκειμένου να μειώσει τον πόνο κατά τις έκτακτες ανάγκες, να υπερασπιστεί τα δικαιώματα των ευάλωτων ανθρώπων, να προωθήσει την προετοιμασία και την πρόληψη, και να διευκολύνει βιώσιμες λύσεις. Ο Μηχανισμός της Ένωσης διασφαλίζει ολοκληρωμένο συντονισμό με το OCHA κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων σε μη Ευρωπαϊκές Χώρες. Η διαδικασία ενεργοποίησης του Μηχανισμού της Ένωσης απεικονίζεται στο σχήμα 8.2.

Σχήμα 8.2. Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ (https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en).

Στην Ιταλία, έχουν κατανεμηθεί 800 εκατομμύρια ευρώ στην πολιτική προστασία για την υλοποίηση "νέων έργων" (έτος 2023, με επιφύλαξη αλλαγών) χάρη στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (κονδύλια Next Generation EU). Αυτά τα έργα θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τον υδρογεωλογικό κίνδυνο και τη μείωση του κινδύνου πλημμύρας, και να στοχεύουν στην αναζωογόνηση των πληγέντων περιοχών καθώς και στην αύξηση της ανθεκτικότητας του εδάφους απέναντι σε φυσικές καταστροφές.

8.1.6. Ευρωπαϊκή Ενεργοποίηση

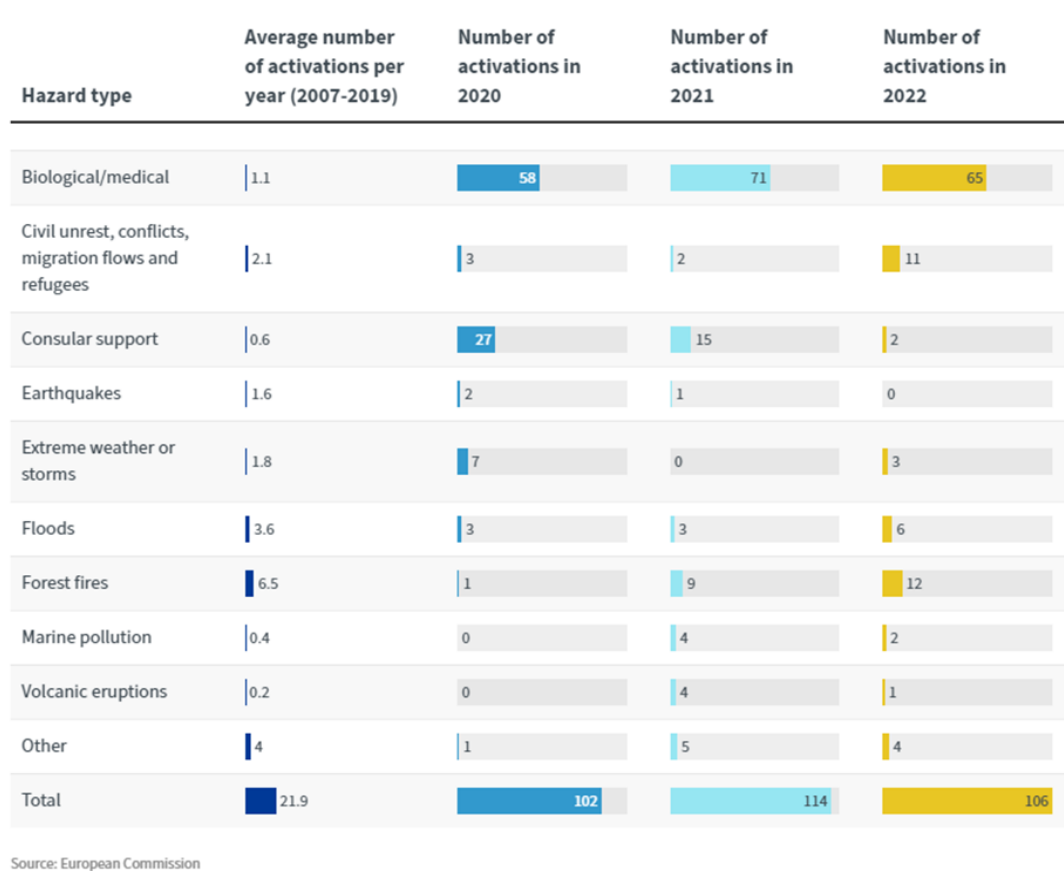
Όταν μια έκτακτη ανάγκη υπερβαίνει τις δυνατότητες ανταπόκρισης μιας χώρας εντός ή εκτός Ευρώπης, η χώρα αυτή μπορεί να ζητήσει βοήθεια μέσω του Κέντρου Συντονισμού Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες (ERCC), το οποίο δέχεται τις αιτήσεις και ενημερώνει όλες τις υπόλοιπες χώρες που συμμετέχουν στο Μηχανισμό της Ένωσης. Το Κοινό Σύστημα Επικοινωνίας και Πληροφοριών Εκτάκτων Αναγκών (CECIS) είναι υπεύθυνο για την επικοινωνία της αίτησης, επιτρέποντας τον άμεσο διάλογο μεταξύ των κέντρων που λειτουργούν 24 ώρες το 24ωρο σε διαφορετικές χώρες. Το CECIS παρέχει σε όλες τις χώρες του Μηχανισμού της Ένωσης πληροφορίες και ενημερώσεις για την έκτακτη ανάγκη. Ο τύπος της παρέμβασης ποικίλλει ανάλογα με το είδος της έκτακτης αυτής ανάγκης. Το ERCC διευκολύνει την επαλήθευση ή/και τον συντονισμό των ομάδων, των ειδικών, των χειριστών πολιτικής προστασίας, και διασφαλίζει τη συγχρηματοδότηση της βοήθειας που προσφέρεται

από τις χώρες του Μηχανισμού της Ένωσης. Η διαχείριση της επιχείρησης είναι ευθύνη της χώρας που ζητά την ενεργοποίηση του Μηχανισμού της Ένωσης.

8.1.7. Επιχειρήσεις Παγκοσμίως

Από το 2007, ο Μηχανισμός της Ένωσης έχει ενεργοποιηθεί πάνω από 650 φορές για την ανταπόκριση σε έκτακτες ανάγκες. Μεταξύ των ετών 2020 και 2021, έχει ενεργοποιηθεί 106 φορές. Το Σχ. 8.3 απεικονίζει τους τύπους ενεργοποίησης του Μηχανισμού της Ένωσης από το 2007 έως το 2022 σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το 2022, ο Μηχανισμός της Ένωσης παρείχε ανθρωπιστική βοήθεια στην Ουκρανία μετά την μερική κατάληψη της χώρας από τη Ρωσία τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους. Οι κύριες παρεμβάσεις περιλαμβάνουν την παράδοση 84.000 τόνων υλικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρογεννητριών, ασφαλών καταφυγίων, φαρμάκων, τροφίμων, αντλιών νερού και πυροσβεστικού εξοπλισμού· καθώς και την εκκένωση 1700 ασθενών και τραυματιών από την Ουκρανία προς 18 χώρες της ΕΕ και τη Νορβηγία.

Σχήμα 8.3. Ενεργοποιήσεις του μηχανισμού της Ένωσης ανά τύπο κινδύνου 2007-2022 (<https://www.consilium.europa.eu/it/infographics/civil-protection/>).

Η παγκόσμια ενεργοποίηση αφορούσε 72 χώρες που έλαβαν βοήθεια το 2022 μέσω του Μηχανισμού της Ένωσης. Οι περισσότερες χώρες έστειλαν μία ή δύο αιτήσεις βοήθειας, αλλά ορισμένες έως και τέσσερις. Υπάρχουν 4 κατηγορίες προς διερεύνηση: ο πόλεμος της Ρωσίας στην Ουκρανία, ο COVID-19, φυσικές καταστροφές και άλλες έκτακτες ανάγκες (π.χ. διαρροές πετρελαίου, συγκρούσεις, έλλειψη φαρμάκων). Όπως αναφέρθηκε, ο ERCC παρακολουθεί συμβάντα σε όλο τον κόσμο ανελλιπώς και εξασφαλίζει την ταχεία ανάπτυξη υποστήριξης εκτάκτων αναγκών μέσω άμεσης επικοινωνίας με τις εθνικές αρχές πολιτικής προστασίας. Οι δορυφορικοί χάρτες που παράγονται από την Υπηρεσία Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών Copernicus υποστηρίζουν επίσης τις επιχειρήσεις πολιτικής προστασίας. Το 2022, η υπηρεσία Copernicus ενεργοποιήθηκε 86 φορές και παρήγαγε 475 δορυφορικούς χάρτες.

Όταν η χώρα που έχει πληγεί δεν είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η διαχείριση των εκτάκτων αναγκών υπάγεται στην ευθύνη των Ηνωμένων Εθνών και όχι του Μηχανισμού της Ένωσης. Σε πολλές χώρες εκτός Ευρώπης, οι λειτουργίες πολιτικής προστασίας συχνά συμβαδίζουν με την ανθρωπιστική βοήθεια. Η Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας (DG-ECHO) συγκεντρώνει ειδικούς σε αμφοτέρους τους τομείς που συνεργάζονται στενά προκειμένου να εξασφαλίσουν μια πιο συνεκτική ανάλυση και ανταπόκριση, ιδιαίτερα σε σύνθετες έκτακτες ανάγκες.

Για παράδειγμα, μία από τις τελευταίες Επιχειρήσεις Πολιτικής Προστασίας και Ανθρωπιστικής Βοήθειας εκτός Ευρώπης αφορούσε τις πλημμύρες στο Πακιστάν, μία από τις χώρες με τον υψηλότερο κίνδυνο καταστροφών στον κόσμο.

Έντονοι μουσώνες και πλημμύρες έπληξαν το Πακιστάν τον Ιούνιο του 2022. Στις 29 Αυγούστου, ο Μηχανισμός της Ένωσης ενεργοποιήθηκε μετά από αίτημα βοήθειας από τις πακιστανικές αρχές. Μία γαλλικό μονάδα επεξεργασίας νερού άρχισε τη λειτουργία της στις 16 Οκτωβρίου στο Dadu, επαρχία Sindh. Η μονάδα παρήγαγε συνολικά 629.000 λίτρα καθαρού νερού. Η επιχείρηση πραγματοποιήθηκε στις 5 Νοεμβρίου. Συγχρόνως, μια βελγική μονάδα επεξεργασίας νερού έφτασε στο Καράτσι στις 25 Οκτωβρίου και παρήγαγε πάνω από 100.000 λίτρα καθαρού νερού σε 2 τοποθεσίες: Την Bhiria (επαρχία Sindh) και το Kot Diji. Η ομάδα ολοκλήρωσε την αποστολή και επέστρεψε στις 4 Νοεμβρίου, αλλά όλο ο εξοπλισμός δωρήθηκε και συνέχισε να λειτουργεί για τουλάχιστον έξι μήνες¹.

---

¹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/asia-and-pacific/pakistan_en

8.1.8. Αλληλεπίδραση μεταξύ των Εθνικών Οργανισμών Πολιτικής Προστασίας και του Μηχανισμού της Ένωσης

Ως μέλη του Μηχανισμού της Ένωσης, κάθε κράτος-μέλος πρέπει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσει ότι οι μονάδες πολιτικής προστασίας είναι σε θέση να συνεργαστούν με άλλες μονάδες πολιτικής προστασίας. Ομοίως όταν παρεμβαίνουν εκτός ΕΕ, οι μονάδες πολιτικής προστασίας και οι ομάδες υποστήριξης τεχνικής βοήθειας, είναι σε θέση να συνεργαστούν με διεθνείς δυνάμεις ανταπόκρισης υπέρ του πληγέντος κράτους.

Το 2010, μια ομάδα ειδικών πολιτικής προστασίας για τις μονάδες, μετά από διδάγματα από παρελθούσες επιχειρήσεις πολιτικής προστασίας, αναγνώρισε και τόνισε την ανάγκη ανάπτυξης οδηγιών της ΕΕ για την Παροχή Υποστήριξης από τη Χώρα Υποδοχής (Host Nation Support). Παρόλο που αυτές οι οδηγίες έχουν μη δεσμευτικό χαρακτήρα, τα μέλη του UCPM ενθαρρύνονται να τις εφαρμόζουν κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων εντός της ΕΕ και, όταν είναι δυνατόν, σε περίπτωση διμερούς βοήθειας (προς χώρες εντός ή εκτός ΕΕ). Οι οδηγίες της ΕΕ HNS συμπληρώνουν υπάρχοντα διεθνή έγγραφα σχετικά με τη διαχείριση καταστροφών.

Ο όρος "Υποστήριξη από τη Χώρα Υποδοχή" (HNS) συνεπάγεται όλες τις απαραίτητες ενέργειες στο στάδιο της προετοιμασίας και της διαχείρισης της ανταπόκρισης σε καταστροφές από τα μέλη του UCPM, με σκοπό την αφαίρεση όσο το δυνατόν περισσότερων εμποδίων στη διεθνή βοήθεια. Ο τελικό στόχος είναι η διασφάλιση ότι οι επιχειρήσεις ανταπόκρισης σε καταστροφές διεξάγονται ομαλά. Οι οδηγίες της ΕΕ HNS προβλέπουν τη δημιουργία, μιας ομάδας HNS σε κάθε χώρα που έχει πληγεί από καταστροφή από την Τοπική Αρχή Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών (LEMA). Υπάρχουν τρεις τομείς παρέμβασης:

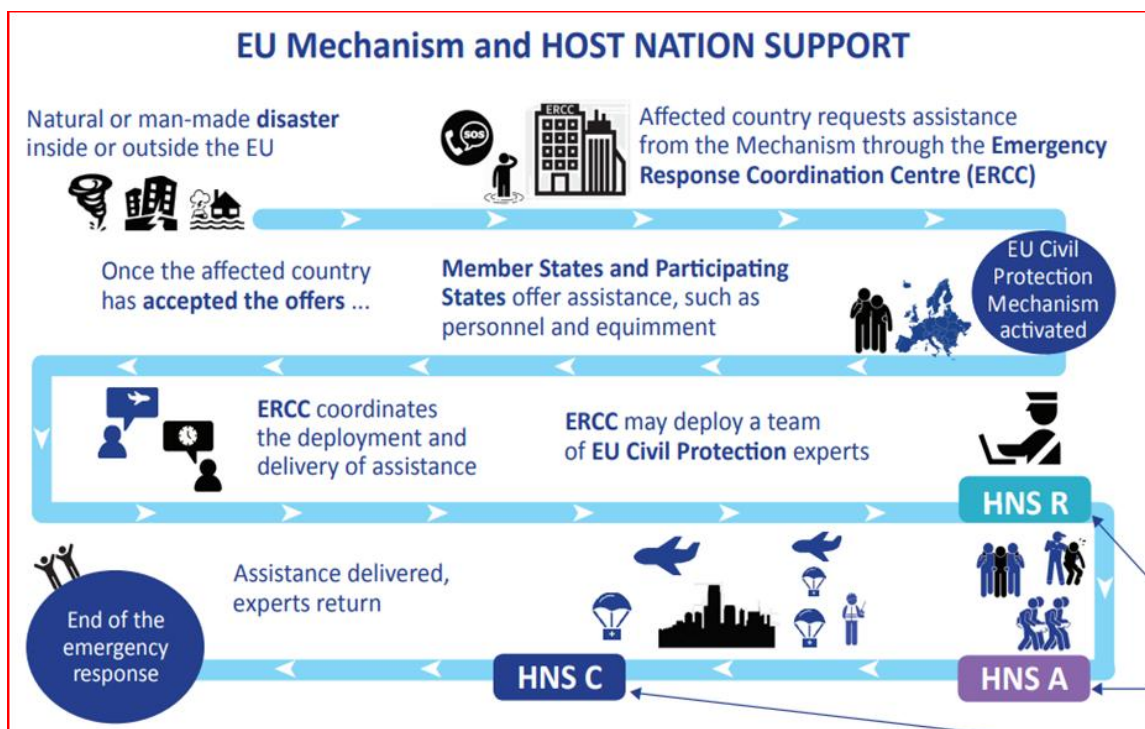
- HNS-R: Εγγραφή και υποστήριξη στο Σημείο Εισόδου ή στο Σημείο Συγκέντρωσης Ανακουφίσεως που έχει καθιερώσει η πληγείσα χώρα.
- HNS-A: Βοήθεια στις ομάδες κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων τους στην πληγείσα χώρα.
- HNS-C: Συντονισμός των ομάδων HNS από τις Τοπικές Αρχές Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών (LEMAs), συλλογή και διάχυση πληροφοριών από διεθνείς ομάδες.

Η ομάδα HNS αντιπροσωπεύει τη σύνδεση μεταξύ της LEMA και της Ευρωπαϊκής Δεξαμενής Πολιτικής Προστασίας καθ' όλη τη διάρκεια της αποστολής τους στη χώρα. Κατά τη διάρκεια των εκτάκτων αναγκών, η ομάδα HNS στοχεύει να:

- Διασφαλίσει την καλύτερη χρήση των δυνατοτήτων του UCPM από την αρχή των αποστολών
- Υποστηρίξει τις ομάδες πολιτικής προστασίας σε όλες τις λογιστικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων καυσίμων, μεταφορών, τροφίμων και καταλύματος·
- Διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ομάδων πολιτικής προστασίας και του τοπικού πληθυσμού και/ή κυβερνήσεων·
- Διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ομάδων και των τοπικών/εθνικών κέντρων συντονισμού.

Το σχ. 8.4 απεικονίζει τη διαδικασία ενεργοποίησης του Μηχανισμού της Ένωσης και της Υποστήριξης από τη Χώρα Υποδοχής σε όλα τα στάδια της.

Σχήμα 8.4. Διαδικασία Μηχανισμού της ΕΕ και Υποστήριξης από τη Χώρα Υποδοχής (https://euhns.eu/wp-content/uploads/2023/06/HNS_Quick_Reference_Guide.pdf).

8.2. Οργάνωση και πόροι

Η Ευρωπαϊκή Δυνατότητα Έκτακτης Ανταπόκρισης (EERC), που είναι γνωστή και ως Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας, αποτελείται από όλους τους ανθρώπινους πόρους και τον εξοπλισμό που παρέχονται από τα μέλη του Μηχανισμού της Ένωσης. Εκτός από αυτά, υπάρχουν ομάδες πυρόσβεσης, ιατρικές ομάδες και ομάδες έρευνας για την ενίσχυση των ευρωπαϊκών δυνατοτήτων (Δεξαμενή RescEU).

Για να αποτελέσουν μέρος των δυνατοτήτων του Μηχανισμού της Ένωσης, όλοι οι πόροι πρέπει να πιστοποιηθούν στο πλαίσιο της διεθνούς παρέμβασης από ειδικούς πολιτικής προστασίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει επίσης χρηματοδότηση για την υποστήριξη των χωρών που έχουν πληγεί από καταστροφές, συμβάλλοντας σε έξοδα όπως εκπαίδευση, μεταφορά εξοπλισμού και μέσων, ανάπτυξη ειδικών και εξειδικευμένων ομάδων. Τα κύρια χαρακτηριστικά του Μηχανισμού της Ένωσης είναι το Κέντρο Συντονισμού Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες (ERCC), το Κοινό Σύστημα Επικοινωνίας και Πληροφοριών Εκτάκτων Αναγκών (CECIS) και η Ευρωπαϊκή Δυνατότητα Έκτακτης Ανταπόκρισης (EERC).

8.2.1. ERCC, CECIS, EERC

Το Κέντρο Συντονισμού Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες (ERCC)

Το Κέντρο Συντονισμού Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες (ERCC) βρίσκεται στον πυρήνα του Μηχανισμού. Έχει ιδρυθεί στις Βρυξέλλες στη μονάδα πολιτικής προστασίας της DG ECHO. Το ERCC αποτελεί ένα κόμβο συντονισμού μεταξύ όλων των κρατών μελών και των συμμετεχόντων κρατών της ΕΕ, της πληγείσας χώρας, των ειδικών πολιτικής προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας. Συντονίζει την ανάπτυξη της επείγουσας υποστήριξης βοήθειας στις χώρες που έχουν πληγεί από καταστροφές, από τις ανάγκες έως τα ειδικά αιτήματα, από τις ομάδες πολιτικής προστασίας έως τον ειδικό εξοπλισμό. Λειτουργώντας 24/7, το ERCC βοηθά οποιαδήποτε χώρα εντός ή εκτός της ΕΕ που πλήττεται από μια καταστροφή, κατόπιν αιτήματος από τις εθνικές αρχές πολιτικής προστασίας ή εκπροσώπους των Ηνωμένων Εθνών. Το ERCC μπορεί επίσης να επικοινωνεί απευθείας με τις εθνικές αρχές πολιτικής προστασίας της χώρας που έχει ανάγκη για να διευκολύνει την ανταπόκριση σε έκτακτες ανάγκες. Υποστηρίζει, επίσης, οικονομικά την αποστολή των ομάδων και των μέσων πολιτικής προστασίας στην πληγείσα χώρα. Διαθέτει συστήματα παρακολούθησης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε έκτακτες ανάγκες για την χαρτογράφηση των πληγέντων περιοχών και για την καλύτερη οργάνωση της ανάπτυξης των πόρων σε διαφορετικές

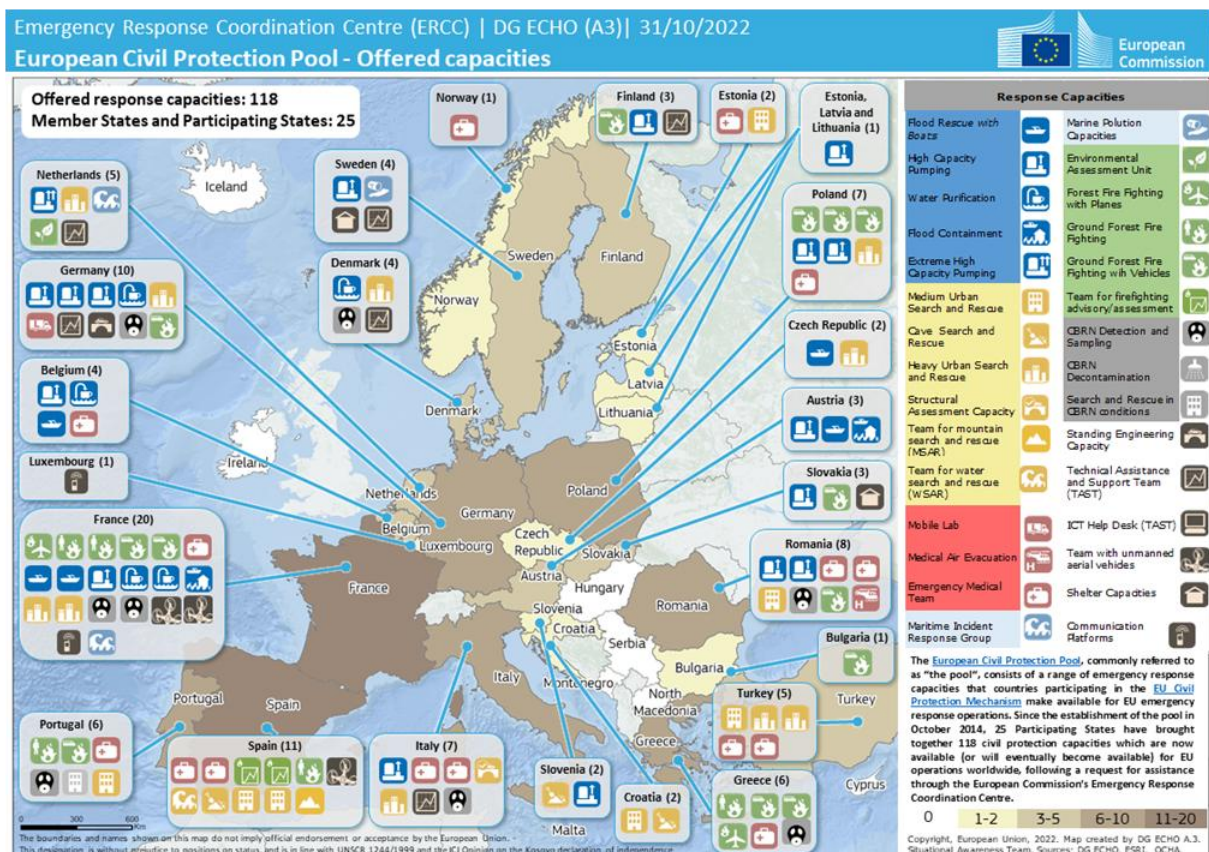
περιοχές. Αυτό το σύστημα παρακολούθησης βασίζεται στο ευρωπαϊκό δορυφορικό σύστημα Copernicus και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις πληγείσες χώρες για να έχουν ενημερωμένους και τρέχοντες χάρτες ή για να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με τις συγκεκριμένες περιοχές κατά τα στάδια πρόληψης των καταστροφών. Μέσω του Κοινού Συστήματος Επικοινωνίας και Πληροφοριών Εκτάκτων Αναγκών (CECIS), το ERCC παρέχει εργαλεία επικοινωνίας και παρακολούθησης εκτάκτων αναγκών. Το ERCC επικοινωνεί τις συγκεκριμένες ανάγκες της πληγείσας χώρας στους εταίρους του Μηχανισμού της Ένωσης και, εάν είναι απαραίτητο, συντονίζει και αξιολογεί ομάδες αποτελούμενες από ειδικούς ανθρωπιστικής βοήθειας και πολιτικής προστασίας για να διεξάγουν κοινές αξιολογήσεις αναγκών της πληγείσας περιοχής. Μετά τη διενέργεια κατάλληλων αξιολογήσεων, εξοπλισμός, ιατρικές ομάδες και ειδικοί αποστέλλονται γρήγορα εντός και εκτός Ευρώπης. Το ERCC παρακολουθεί τους κινδύνους, ετοιμάζει σχέδια για τη χρήση των πόρων (ειδικό, ομάδες και εξοπλισμός) από την Δεξαμενή Εθελοντών. Επίσης, συνεργάζεται με τις χώρες για την χαρτογράφηση των δραστηριοτήτων και συντονίζει την ανταπόκριση στο πεδίο μετά από αίτημα για βοήθεια. Επιπλέον, παρέχει πρόσβαση σε χρηματοδοτικούς πόρους για την ανάπτυξη Μονάδων Πολιτικής Προστασίας και υποστηρίζει μια ευρεία γκάμα δραστηριοτήτων πρόληψης και προετοιμασίας, από εκστρατείες ευαισθητοποίησης των πολιτών έως προσομοιώσεις και ασκήσεις πεδίου για τους φορείς.

Το Κοινό Σύστημα Επικοινωνίας και Πληροφοριών Εκτάκτων Αναγκών (CECIS)

Το "Κοινό Σύστημα Επικοινωνίας και Πληροφοριών Εκτάκτων Αναγκών" (CECIS) είναι μια βάση δεδομένων και σύστημα πληροφοριών που είναι απαραίτητα για τις λειτουργικές πτυχές του Μηχανισμού της Ένωσης, καθώς και ένα σύνολο διαδικτυακών εργαλείων, προτύπων και διαδικασιών που απαιτούνται για τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της γνησιότητας, και της εμπιστευτικότητας των δεδομένων που διαμοιράζονται μέσω του CECIS. Στο CECIS περιλαμβάνεται επίσης μια συγκεκριμένη ενότητα, όπου συγκεντρώνονται λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την εγγραφή και διαθεσιμότητα των μέσων ανταπόκρισης στο ERCC. Η Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας (DG ECHO) διασφαλίζει τη διαθεσιμότητά της καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για τις εθνικές αρχές πολιτικής προστασίας, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχειρίζεται και αναπτύσσει το CECIS, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τα αιτήματα των κρατών μελών, και βρίσκεται σε συνεχή ανάπτυξη. Το Σύστημα επεξεργάζεται τα αιτήματα από τα κράτη που έχουν υποστεί καταστροφές και τις σχετικές προσφορές βοήθειας από χώρες που αποφασίζουν να παρέμβουν.

Η Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας (EUCP)

Η ΕΕ αποφάσισε να αυξήσει την ετοιμότητά της στην ανταπόκριση σε καταστροφές αναπτύσσοντας την Ευρωπαϊκή Ικανότητα Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες (EERC). Το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας συγκεντρώνει μια σειρά από ειδικούς, εξοπλισμό και ομάδες ανακούφισης, τα οποία κράτη μέλη και συμμετέχοντα κράτη του Μηχανισμού της Ένωσης διαθέτουν σε περίπτωση αποστολών πολιτικής προστασίας σε όλο τον κόσμο. Περιλαμβάνει μονάδες, ομάδες διάσωσης, ειδικούς και συγκεκριμένο εξοπλισμό. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας περιλαμβάνει: ομάδες έρευνας και διάσωσης, νοσοκομεία πεδίου και ιατρικά εργαστήρια, αεροπλάνα καταπολέμησης δασικών πυρκαγιών, μονάδες διάσωσης και περιορισμού πλημμυρών, αεροσκάφη μεταφοράς ασθενών και πολλά άλλα. Η εγγραφή των μονάδων, των ειδικών και του εξοπλισμού στο Ευρωπαϊκό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας είναι αναγκαία για την πλέον κατάλληλη χρήση των πόρων ως προς τη διαθεσιμότητα, την τοποθεσία, τον χρόνο, το κόστος και την προηγούμενη εμπειρία. Το Σχήμα 8.5 απεικονίζει τις δεξαμενές ικανοτήτων που προσφέρει το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας ως την 31/10/2022.

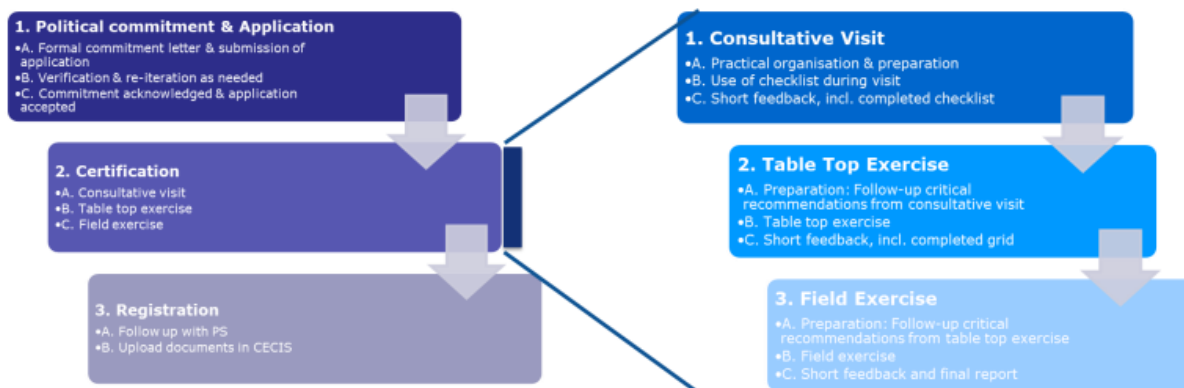
Σχήμα 8.5. Κέντρο Συντονισμού Ανταπόκρισης σε Έκτακτες Ανάγκες (ERCC), Καθημερινός Χάρτης της DG ECHO, 16/12/2022 Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας -Διαθέσιμες ικανότητες (<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4331>)

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προάγει τις ασκήσεις και τις συνεργασίες. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης για τους ειδικούς πολιτικής προστασίας των Κρατών Μελών και των Συμμετεχόντων Κρατών διασφαλίζει την ποιότητα και την διαλειτουργικότητα μεταξύ των ομάδων ανταπόκρισης, ενώ σε μεγάλη κλίμακα διατηρεί τους πόρους εκπαιδευμένους όταν συμβούν καταστροφές. Η ΕΕ συμπληρώνει και υποστηρίζει τις προσπάθειες πρόληψης και προετοιμασίας των Κρατών Μελών και των συνδεδεμένων χωρών, επικεντρώνοντας σε τομείς όπου η κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση είναι πιο αποτελεσματική από τις ξεχωριστές δράσεις των μεμονωμένων εθνών. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται η αξιολόγηση επικινδυνότητας με στόχο την αναγνώριση των παρόντων κινδύνων στην Ευρώπη, η υποστήριξη της έρευνας για την προαγωγή της ανθεκτικότητας στις καταστροφές, και η ενίσχυση των εργαλείων προειδοποίησης. Οι ομάδες και τα μέσα πολιτικής προστασίας βρίσκονται σε θέσεις σε όλο τον κόσμο και είναι έτοιμα να ενεργοποιηθούν μόλις συμβεί μια καταστροφή. Η καινοτομία του EERC έγκειται στη σημαντική μείωση του χρόνου ενεργοποίησης των πόρων, του προσωπικού και των περιουσιακών στοιχείων. Το EERC εξασφαλίζει μια γρήγορη και αποτελεσματική ανταπόκριση στις καταστροφές μαζί με πιο ακριβή σχεδιασμό και συντονισμό των αποστολών πολιτικής προστασίας.

Πιστοποίηση των ικανοτήτων του ECPP

Η Απόφαση Αριθ. 1313/2013/ΕΕ καθιέρωσε ένα σύστημα πιστοποίησης και εγγραφής για τη διαχείριση των ικανοτήτων ή των πόρων που καταγράφονται στην Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας (ECPP) με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των δυνατοτήτων ανταπόκρισης. Τα κράτη του Μηχανισμού της Ένωσης πρέπει να υποβάλλουν τους πόρους τους σε μια διαδικασία πιστοποίησης και εγγραφής πριν γίνουν μέρος της Δεξαμενής και καταχωρηθούν στο Κοινό Σύστημα Επικοινωνίας και Πληροφοριών Εκτάκτων Αναγκών (CECIS). Ο κύριος στόχος αυτής της διαδικασίας πιστοποίησης και εγγραφής είναι η συνεχής βελτίωση της ποιότητας των διαθέσιμων ικανοτήτων και πόρων, ώστε να υπάρχει καλύτερη ανταπόκριση σε περίπτωση εκτάκτων αναγκών. Περιλαμβάνει τακτικές ασκήσεις για τα μέλη των ομάδων, επιθεωρήσεις εξοπλισμού και προωθεί την εποικοδομητική ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών και ειδικών. Τελικός στόχος είναι η εξασφάλιση της σωστής λειτουργίας των πόρων κατά την

έκτακτη ανταπόκριση. Μέσω αυτής της διαδικασίας, η ECPP διασφαλίζει ότι οι καταχωρημένες ικανότητες πληρούν υψηλά πρότυπα ποιότητας ώστε να αναπτύσσονται όπου χρειάζεται σε διεθνές επίπεδο, βοηθώντας έτσι στη βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των Κρατών Μελών και των Συμμετεχόντων Κρατών. Αυτή η διαδικασία περιγράφεται στις Οδηγίες "Πιστοποίηση και εγγραφή των ικανοτήτων ανταπόκρισης στην Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας (ECPP)" που δημοσιεύτηκαν το 2019. Τα κύρια στοιχεία της διαδικασίας πιστοποίησης και εγγραφής παρουσιάζονται στο Σχήμα 8.6.

Σχήμα 8.6. Στοιχεία της διαδικασίας πιστοποίησης και εγγραφής από τον Οδηγό Πιστοποίησης, Οκτώβριος 2019

(<https://ercportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/Certification%20Guidelines%20-%20October%202019.pdf>)

Διαδικασία επαναπιστοποίησης των ικανοτήτων του ECPP

Η Εφαρμοστική Απόφαση της Επιτροπής του 2018, η οποία τροποποίησε την Απόφαση 1313/2013/ΕΕ, καθόρισε την ανάγκη για επαναπιστοποίηση "το αργότερο μετά από 5 χρόνια": "η πιστοποίηση ενός μοντέλου, μιας ομάδας τεχνικής βοήθειας και υποστήριξης, κάποιας άλλης ικανότητας ανταπόκρισης ή ενός ειδικού θα πρέπει να αναθεωρηθεί το αργότερο μετά από 5 χρόνια, εάν το στοιχείο υποβληθεί για «επανεγγραφή στο EERC» (Άρθρο 16.8). Η διαδικασία επαναπιστοποίησης και επανεγγραφής είναι καίρια στοιχεία, σχεδιασμένα για να επαληθεύουν τις συνεχείς επενδύσεις στην ανάπτυξη της ικανότητας, με στόχο να διασφαλίσουν ότι οι διασφαλίσεις ποιότητας και τα ελάχιστα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Δεξαμενής Πολιτικής Προστασίας (ECPP) ενισχύονται και βελτιώνονται. Η επαναπιστοποίηση διατηρεί τους ολικούς στόχους και τα βασικά κριτήρια της αυτάρκειας, διαλειτουργικότητας, προετοιμασίας και συντονισμού. Η πιστοποίηση της ικανότητας αποτελεί την αφηρητική βάση στην οποία η διαδικασία επαναπιστοποίησης στηρίζεται. Επομένως, η εξέλιξη της ικανότητας όσον αφορά την εκπαίδευση, τις ασκήσεις, την

ανάπτυξη και άλλες επενδύσεις στα πέντε προηγούμενα έτη (περίοδος από την πιστοποίηση) λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό της διαδικασίας. Η διαδικασία επαναπιστοποίησης και επανεγγραφής αποτελείται από τρεις φάσεις: την ανανέωση της πολιτικής δέσμευσης και της αίτησης, την επιθεώρηση επικύρωσης και την επανεγγραφή στην Ευρωπαϊκή Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας (ECPP).

Πιστοποίηση για Αστικές Ομάδες Έρευνας & Διάσωσης (USAR)

Η Διεθνής Ομάδα Συμβούλων για την Έρευνα & Διάσωση (INSARAG) είναι ένα δίκτυο που περιλαμβάνει πάνω από 90 χώρες και οργανώσεις των Ηνωμένων Εθνών. Οι Οδηγίες INSARAG του 2015 στοχεύουν στην ενίσχυση της εθνικής και τοπικής ικανότητας ανάπτυξης και στην αύξηση της διαλειτουργικότητας σε διάφορα επίπεδα (βλ. Σχήμα 8.7). Επιπλέον, συνιστά στις χώρες να καθιερώσουν μια εθνική διαδικασία πιστοποίησης ομάδων αστικής διάσωσης (USAR) ώστε να διαχειρίζονται, να παρακολουθούν και να καθιερώνουν τα ίδια επίσημα πρότυπα και να τηρούν στενά τα πρότυπα και τις οδηγίες του INSARAG στην ανάπτυξη των εθνικών συστημάτων ανταπόκρισης USAR. Αυτές οι οδηγίες παρέμβασης επιτρέπουν στις ομάδες USAR να μεγιστοποιούν την αποτελεσματικότητά τους κατά τις αποστολές έρευνας και διάσωσης. Η επιτυχής ολοκλήρωση της δοκιμασίας, η οποία αξιολογείται από επίτροπους του ΟΗΕ, επιτρέπει στις ομάδες πυρόσβεσης USAR σε βαριά διαμόρφωση (όπως με μια οργανωτική δομή οχημάτων, λογιστικής, προσωπικού και εξοπλισμού που τους επιτρέπει να λειτουργούν 24 ώρες την ημέρα σε δύο διαφορετικές τοποθεσίες για 10 ημέρες) να είναι μέρος της διεθνούς προσπάθειας ανακούφισης και επίσης να επεμβαίνουν στα πιο περίπλοκα σενάρια καταστροφών.

Σχήμα 8.7. INSARAG - Ανάπτυξη Ικανοτήτων - Εθνική Διαδικασία Πιστοποίησης (<https://www.insarag.org/capacity-building/national-guidelines/>).

Οι Ομάδες Αστικής Έρευνας και Διάσωσης (Urban Search & Rescue - USAR) που πιστοποιούνται από το INSARAG και οι Ομάδες Ιατρικής Έκτακτης Ανάγκης (Emergency Medical Teams - EMTs) που πιστοποιούνται από τον ΠΟΥ θεωρούνται πιστοποιημένες και αποδεκτές στη Δεξαμενή Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ.

8.2.2. Η Δεξαμενή rescEU

Μια νέα πρωτοβουλία για την ενίσχυση των Ευρωπαϊκών ικανοτήτων με την ονομασία Δεξαμενή rescEU έχει προταθεί ως προσθήκη στα βασικά στοιχεία του Μηχανισμού της Ένωσης που αναφέρθηκαν παραπάνω. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε το rescEU για να προστατέψει περαιτέρω τους πολίτες από καταστροφές και να διαχειριστεί τους αναδυόμενους κινδύνους. Το rescEU ανταποκρίνεται στις φυσικές καταστροφές που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2017. Συμπεριλήφθηκε σε μια ευρύτερη πρόταση που στοχεύει στη βελτίωση της ανταπόκρισης σε καταστροφές, μετά από μια σειρά εκτάκτων αναγκών που προκάλεσαν τραγικές ανθρώπινες απώλειες και σημαντικές υλικές ζημιές σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες. Κατά τη διάρκεια του 2017, περισσότερα από 200 άτομα σκοτώθηκαν από φυσικές καταστροφές στην Ευρώπη και περισσότερο από ένα εκατομμύριο στρέμματα δάσους καταστράφηκαν.

Το rescEU ιδρύθηκε ως ένα αποθεματικό Ευρωπαϊκών ικανοτήτων, πλήρως χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ. Περιλαμβάνει έναν στόλο αεροσκαφών και ελικοπτέρων πυρόσβεσης, αεροσκαφών ιατρικής εκκένωσης, καθώς και μια αποθήκη ιατρικών αντικειμένων και νοσοκομείων πεδίου που μπορούν να ανταποκριθούν σε υγειονομικές

έκτακτες ανάγκες. Αυτοί οι πόροι συμπληρώνουν τους εθνικούς πόρους και θα διαχειρίζονται από την Επιτροπή για να υποστηρίξουν τις χώρες που επηρεάζονται από καταστροφές όπως πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, σεισμούς και επιδημίες. Όλα τα κόστη και οι ικανότητες καλύπτονται από Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, και η Επιτροπή έχει τον επιχειρησιακό έλεγχο των πόρων του rescEU αποφασίζοντας για την ανάπτυξή τους. Οι πόροι του rescEU καλύπτουν τέσσερις τομείς παρέμβασης: αεροπυρόσβεση, εξοπλισμός αντλήσεως υψηλής χωρητικότητας για πλημμύρες, πόροι αστικής έρευνας και διάσωσης, νοσοκομεία πεδίου και επείγουσα ιατρική βοήθεια. Άμεσα μετά την ενεργοποίηση του Μηχανισμού της Ένωσης από μια χώρα της ΕΕ μετά από καταστροφή, η Επιτροπή θα ελέγχει αν οι πόροι της χώρας είναι επαρκείς για ανταπόκριση - εάν όχι, τότε η Επιτροπή θα αποφασίζει να αναπτύξει τους πόρους της μέσω του rescEU. Ως αντάλλαγμα για τη δέσμευση, τα κράτη που παρέχουν πόρους είναι επιλέξιμα για οικονομική υποστήριξη για να αναπτύξουν και να μεταφέρουν τους δεσμευμένους πόρους.

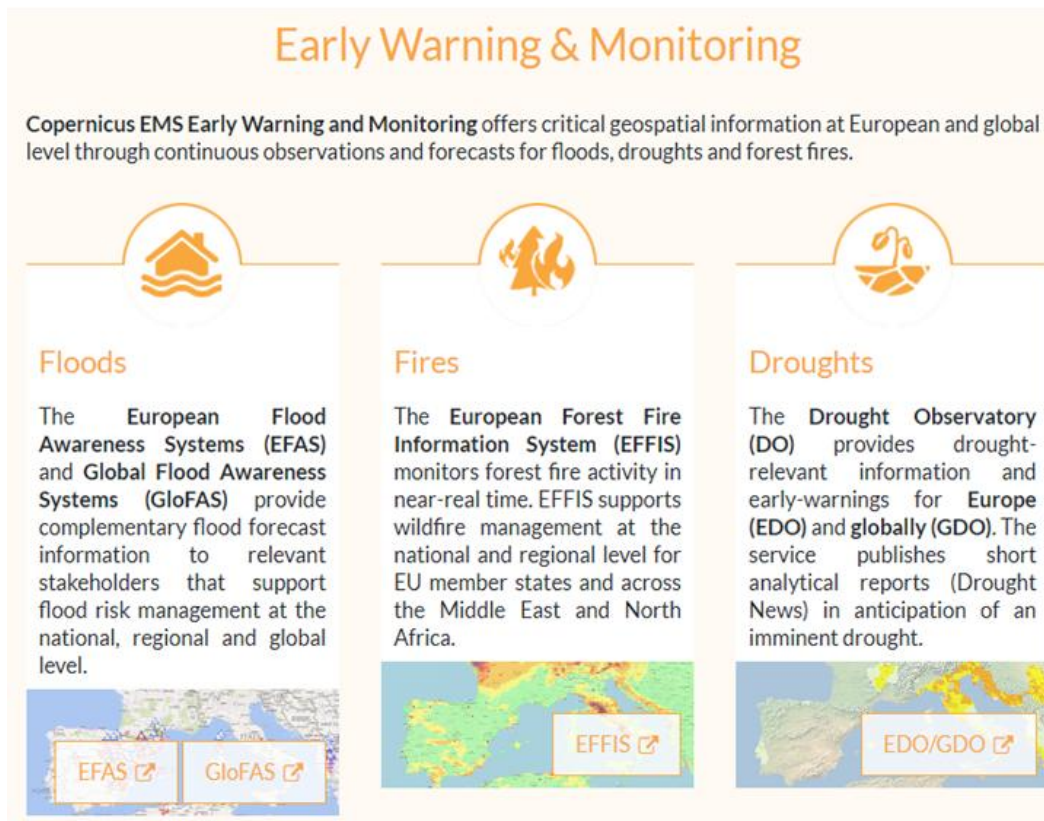
8.2.3. Συστήματα Παρακολούθησης

Το πρόγραμμα Copernicus της ΕΕ παρέχει αρκετές υπηρεσίες για την παρακολούθηση και την πρόληψη φυσικών καταστροφών. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Καταστροφών του Copernicus είναι μέρος του προγράμματος Copernicus και διευθύνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με τα Κράτη Μέλη, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος (ESA), την Ευρωπαϊκή Οργάνωση για την Εκμετάλλευση Μετεωρολογικών Δορυφόρων (EUMETSAT), το Ευρωπαϊκό Κέντρο για Προγνώσεις Καιρού Μεσαίου Χρονικού Ορίζοντα (ECMWF), τις Υπηρεσίες της ΕΕ και το Mercator Οcéan. Δύο είναι τα κύρια συστατικά στοιχεία αυτής της υπηρεσίας: Το Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Παρακολούθησης (EMS) και η Υπηρεσία Χαρτογράφησης EMS.

Copernicus EMS - Έγκαιρη Προειδοποίηση και Παρακολούθηση

Η ειδοποίηση των πολιτών και των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης αποτελεί προτεραιότητα όταν συμβαίνουν καταστροφές ή αυτές είναι προ των πυλών. Η προειδοποίηση πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο γρήγορη για να προστατεύσει τις θέσεις εργασίας, να σώσει ζωές και να διατηρήσει το περιβάλλον. Συνεχείς συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και παρακολούθησης κινδύνων χρησιμοποιούνται για να προβλέψουν καλύτερα τους κινδύνους, να προετοιμάσουν τους απαραίτητους πόρους και να προειδοποιήσουν τους ανθρώπους σε

κίνδυνο. Η Υπηρεσία Έκτακτης Ανάγκης Copernicus (EMS) είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα που παρέχει πληροφορίες για την απόκριση σε έκτακτες ανάγκες και τη διαχείριση του κινδύνου από καταστροφές. Η Υπηρεσία Έγκαιρης Προειδοποίησης και Παρακολούθησης για πλημμύρες, πυρκαγιές και ξηρασίες είναι μία από τις υπηρεσίες της (Σχήμα 8.8).

Σχήμα 8.8. Το Copernicus EMS Έγκαιρη Προειδοποίηση και Παρακολούθηση (<https://emergency.copernicus.eu/>).

Το Copernicus EMS Έγκαιρη Προειδοποίηση και Παρακολούθηση παρέχει γεωχωρικές πληροφορίες σε Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο μέσω συνεχών προβλέψεων και παρατηρήσεων για ξηρασίες, πλημμύρες και δασικές πυρκαγιές. Διάφορα ερευνητικά ινστιτούτα συνεργάζονται στο πλαίσιο του προγράμματος Copernicus προωθώντας την ανάπτυξη εργαλείων για την πρόληψη και διαχείριση καταστροφών. Το Copernicus EMS βασίζεται σε δεδομένα που μοιράζονται από το:

✓ **Παγκόσμιο Σύστημα Προειδοποίησης και Συντονισμού για Καταστροφές (GDACS):**

Είναι μια συνεργασία μεταξύ των Ηνωμένων Εθνών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και διαχειριστών καταστροφών σε παγκόσμιο επίπεδο για να βελτιωθούν οι προειδοποιήσεις, ο συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριών από την αρχή μιας καταστροφής. Ειδοποιεί και

εκτιμά τις επιπτώσεις των σεισμών, των τροπικών κυκλώνων, των τσουνάμι, των ηφαιστείων, των πλημμυρών και των ξηρασιών παγκοσμίως.

✓ **Ευρωπαϊκό Σύστημα Ενημέρωσης για Πλημμύρες (EFAS):** Παρέχει μια επισκόπηση των τρεχουσών και πιθανών πλημμυρών μέχρι και 10 ημέρες. Υποστηρίζει τα μέτρα προετοιμασίας για γεγονότα πλημμυρών, ιδιαίτερα σε μεγάλες διακρατικές λεκάνες απορροής.

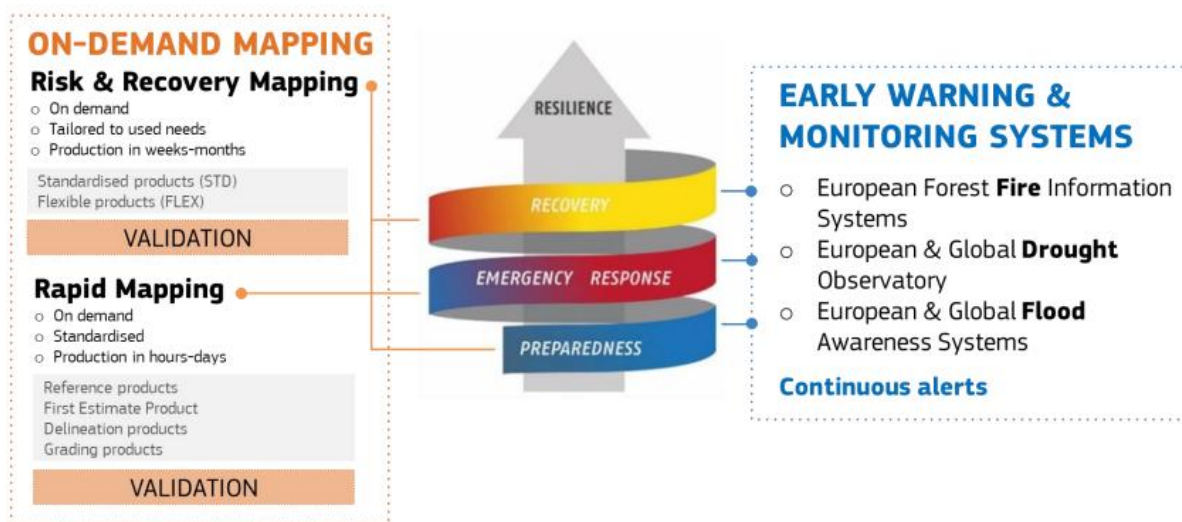
✓ **Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών για Δασικές Πυρκαγιές (EFFIS) και Παγκόσμιο Σύστημα Πληροφοριών για Δασικές Πυρκαγιές (GWIS):** Παρέχουν πρόβλεψη κινδύνου καιρικών συνθηκών μέχρι και 10 ημέρες με πραγματικές πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο για ενεργές πυρκαγιές και καμένες περιοχές. Αυτά τα συστήματα αναλύουν τη σοβαρότητα και τον κίνδυνο που κάθε δασική πυρκαγιά αποτελεί για τους τοπικούς πληθυσμούς και το περιβάλλον. Τα παραπάνω επιτρέπουν τη λήψη αποφάσεων με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνονται για την ανάπτυξη της ικανότητας πυρόσβεσης του rescEU.

✓ **Παγκόσμιο Παρατηρητήριο Ξηρασίας (GDO):** Παρέχει πληροφορίες για τις πιθανές και τρέχουσες ξηρασίες, συμπεριλαμβανομένων των μετεωρολογικών δεικτών, των ανωμαλιών της υγρασίας του εδάφους, της βλάστησης και των χαμηλών ροών ποταμών.

Copernicus EMS – Υπηρεσίες Χαρτογράφησης

Η Χαρτογράφηση του Copernicus EMS (Copernicus EMS – Χαρτογράφηση) έχει παγκόσμια κάλυψη και παρέχει στις Αρχές Πολιτικής Προστασίας και στους Οργανισμούς Ανθρωπιστικής Βοήθειας δορυφορικούς χάρτες. Η Χαρτογράφηση Copernicus είναι ενεργή από την 1η Απριλίου του 2012 και διευθύνεται από τη Γενική Διεύθυνση Κοινής Έρευνας (DG JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι χάρτες που παράγονται από το Copernicus μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ψηφιακοί χάρτες ή να συνδυαστούν με άλλα δεδομένα (π.χ. σύνολα ψηφιακών στοιχείων σε ένα γεωχωρικό σύστημα πληροφοριών) για να υποστηρίξουν τη γεωχωρική ανάλυση και τη λήψη αποφάσεων από διαχειριστές έκτακτων αναγκών. Η Χαρτογράφηση του Copernicus EMS μπορεί να υποστηρίξει όλες τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης των εκτάκτων αναγκών: Πρόβλεψη, πρόληψη, μείωση του κινδύνου

καταστροφών, απόκριση σε έκτακτη ανάγκη και επαναφορά των αρχικών συνθηκών (Σχήμα 8.9).

Εικόνα 8.9. Επισκόπηση του Copernicus EMS, Σεπτέμβριος 2020 (https://emergency.copernicus.eu/mapping/sites/default/files/files/EMS_Mapping_Manual_of_Procedures_v2_September2020.pdf).

8.2.4. Επιπρόσθετοι Εκπαιδευτικοί Πόροι

Οι χώρες που διαθέτουν πόρους και ειδικούς πρέπει να συμμετέχουν σε ασκήσεις που σχεδιάζονται με στόχο τη βελτίωση της επικοινωνίας και της συνεργασίας κατά τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, οι πόροι που διατίθενται πρέπει να πληρούν πρότυπα και να υπόκεινται σε ελέγχους ποιότητας, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική επέμβαση όταν απαιτείται. Οι διεθνείς ασκήσεις βελτιώνουν την ετοιμότητα και ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ των Ευρωπαϊκών ειδικών και φορέων της πολιτικής προστασίας. Αυτές οι ασκήσεις είναι ανοιχτές σε χώρες εντός και εκτός Ευρώπης που επιθυμούν να φιλοξενήσουν και, ιδιαίτερα, προς τις Μονάδες, Ομάδες Τεχνικής Βοήθειας Υποστήριξης (TAST) και άλλες δυνατότητες ανταπόκρισης που έχουν καταχωρηθεί στο Κοινό Σύστημα Επικοινωνίας και Πληροφόρησης για Έκτακτες Ανάγκες (CECIS) και στους ειδικούς της Ευρωπαϊκής Ομάδας Πολιτικής Προστασίας (EUCPT). Τα σενάρια των ασκήσεων μπορούν να βασίζονται σε δασικές πυρκαγιές, κίνδυνο πλημμύρας, βιολογικά, χημικά, και πυρηνικά (CBRN), σεισμικά συμβάντα και υγειονομικές έκτακτες ανάγκες. Υπάρχουν 2 βασικοί τύποι ασκήσεων: ασκήσεις πεδίου και επί χάρτου (EU MODEX) και πλήρεις ασκήσεις κλίμακας.

- Ασκήσεις επί χάρτου: Βασίζονται σε ένα προσομοιωμένο σενάριο, η άσκηση επικεντρώνεται στη στρατηγική λήψη αποφάσεων και στη διοικητική προετοιμασία για πιθανή διεθνή ανάπτυξη (συντονισμός, διαδικασίες, αναφορές και μέθοδοι επικοινωνίας).
- Άσκηση επί πεδίου: Επικεντρώνονται στις λειτουργικές πτυχές των φάσεων ανάπτυξης διεθνούς ομάδας: κινητοποίηση/άφιξη, επιχειρήσεις και αποδέσμευση /αναχώρηση.
- Πλήρης άσκηση κλίμακας: Στοχεύει στη βελτίωση της ανταπόκρισης σε όλους τους τύπους καταστροφών εντός ή εκτός των κρατών μελών του UCPM, παρέχοντας περιβάλλον δοκιμής και ευκαιρία μάθησης για όλους τους φορείς που συμμετέχουν σε επιχειρήσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας.

Το EU MODEX χρησιμοποιείται για την προετοιμασία και πιστοποίηση μονάδων/δυνατοτήτων/αρχών πολιτικής προστασίας και ειδικών για διεθνείς αναπτύξεις υπό τον Μηχανισμό της Ένωσης. Διαθέτει επίσης την ικανότητα να υποστηρίζει τη διεθνή επαναταξινόμηση των ομάδων Αστικής Έρευνας και Διάσωσης του INSARAG και την πιστοποίηση της ΠΟΥ για τις Ομάδες Έκτακτης Ιατρικής (EMT).

8.2.5. Χρηματοδοτικά Μέσα και Χρηματοδότηση

Με σκοπό τη βελτίωση της πρόληψης, της ετοιμότητας και της απόκρισης στις καταστροφές, παρέχονται χρηματοδοτικά μέσα και χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι ακόλουθες δραστηριότητες είναι επιλέξιμες για χρηματοδοτική βοήθεια, εφόσον ενεργοποιηθεί ο Μηχανισμός της Ένωσης:

- Η ανάπτυξη ομάδων εμπειρογνομόνων και η σχετική λογιστική υποστήριξη·
- Η συγχρηματοδότηση των δαπανών μεταφορών που επωμίστηκαν τα κράτη μέλη·
- Η υιοθέτηση άλλων απαραίτητων συμπληρωματικών και υποστηρικτικών ενεργειών, προκειμένου να διευκολυνθεί ο συντονισμός της απόκρισης με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλληλεγγύης (EUSF) δημιουργήθηκε το 2002 ως απάντηση σε μεγάλες φυσικές καταστροφές που έλαβαν χώρα στην Ευρώπη και για να προσφέρει

αλληλεγγύη στις πληγείσες χώρες. Τα κράτη μέλη μπορούν να υποβάλουν αίτηση για κονδύλια προκειμένου να αντιμετωπίσουν καταστροφικά γεγονότα όπως πλημμύρες, πυρκαγιές, σεισμοί, καταιγίδες και ξηρασίες. Τον Απρίλιο του 2020, ως αποτέλεσμα της πανδημίας που προκλήθηκε από τον ιό COVID-19, η εμβέλεια του ταμείου αλληλεγγύης επεκτάθηκε ώστε να περιλαμβάνει υγειονομικές έκτακτες ανάγκες.

8.3. Μελέτες Περίπτωσης

8.3.1. Πλημμύρες στην Emilia Romagna, Μάιος 2023

Η ιταλική κατάσταση είναι ιδιαίτερα κρίσιμη όσον αφορά τα επερχόμενα καταστροφικά γεγονότα των πλημμυρών και των κατολισθήσεων. Στην τελευταία δεκαετία, τα έκτακτα καιρικά φαινόμενα στην Ιταλία, συμπεριλαμβανομένων των ισχυρών βροχοπτώσεων, των καυσώνων, των ξηρασιών, των πυρκαγιών, των κατολισθήσεων και των χαλαζοπτώσεων, έχουν τετραπλασιαστεί από 348 επεισόδια το 2011 σε 1.602 το 2021, επηρεάζοντας κυρίως αστικές περιοχές και προκαλώντας ζημιές στα εδάφη και κινδύνους για τις ζωές των πολιτών. Συνολικά, μεταξύ 2013 και 2022, οι φυσικές καταστροφές (σεισμοί, κατολισθήσεις, πλημμύρες, ξηρασίες κ.λπ.) προκάλεσαν ζημιές στην Ιταλία περίπου 34 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τον Μάιο του 2023, οι πλημμύρες στη βόρεια ιταλική περιφέρεια της Εμίλια-Ρομάνια ανάγκασαν σε εκκένωση περισσότερα από 36.000 άτομα και προκάλεσαν τον θάνατο 14 ανθρώπων. Σύμφωνα με την έκθεση για τους κλιματικούς κινδύνους που δημοσίευσε η Legambiente, μία από τις μεγαλύτερες περιβαλλοντικές ΜΚΟ στην Ιταλία, από τον Ιανουάριο έως τον Σεπτέμβριο του 2022, η Ιταλία έχει ήδη πληγεί από 62 πλημμύρες, συμπεριλαμβανομένων των πλημμυρών από ισχυρές βροχοπτώσεις. Το συνολικό νούμερο για τα τελευταία χρόνια είναι επίσης ανησυχητικό: από το 2010 έως τον Σεπτέμβριο του 2022, καταγράφηκαν 510 πλημμύρες σε όλη την Ιταλία, από τις οποίες 57 στο Λάτσιο, 36 στην Τοσκάνη, 26 στο Μάρκε και 6 στην Ουμβρία.

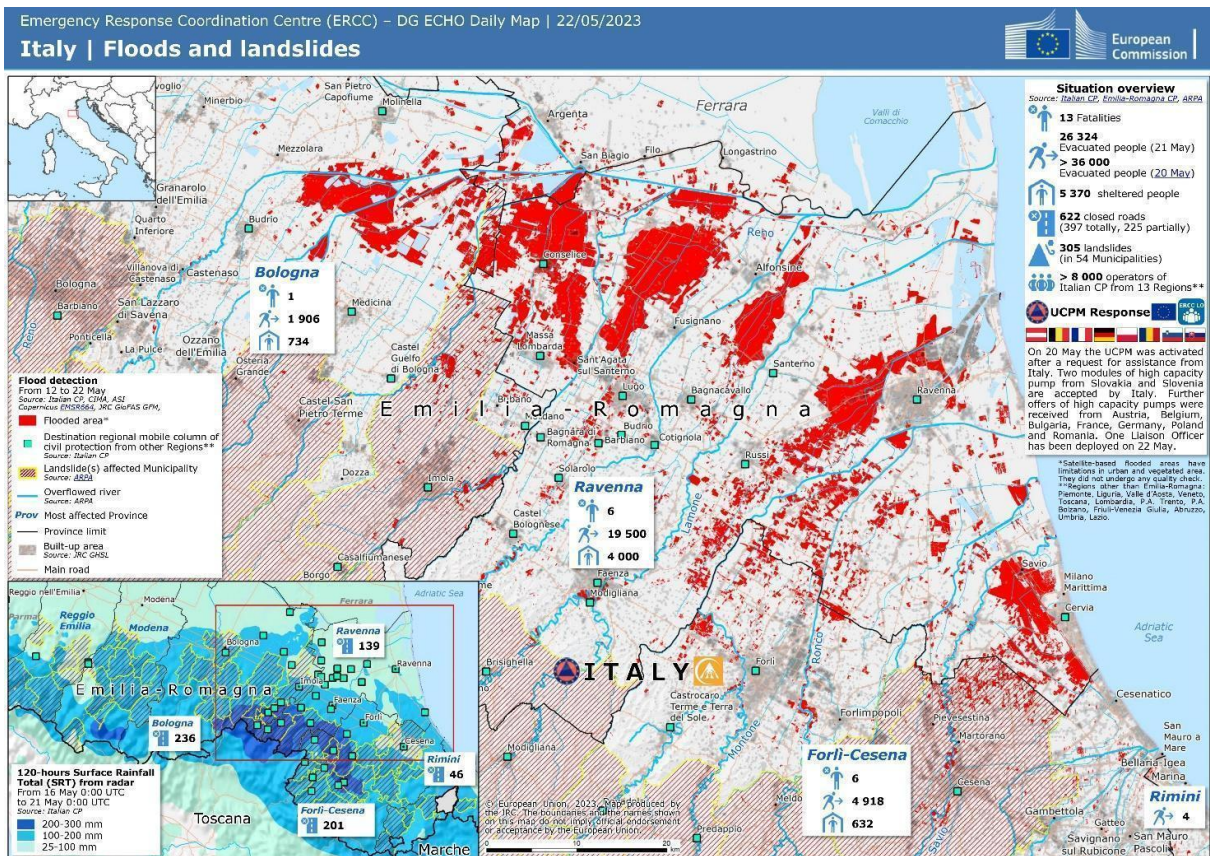
Η Ιταλία είναι μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών που δεν διαθέτουν Σχέδιο Προσαρμογής στο Κλίμα και αντιμετωπίζει διαφορετικές έκτακτες ανάγκες χωρίς μια σαφή στρατηγική πρόληψης που να μπορεί να προστατεύσει τις αστικοποιημένες περιοχές και τα φυσικά περιβάλλοντα. Από τεχνικής απόψεως, η Ιταλία χαρακτηρίζεται από υδρογεωλογική αστάθεια. Οι πλημμύρες στην Εμίλια Ρομάνια είχαν ως αποτέλεσμα την εσωτερική μετακίνηση περισσότερων από 36.000 ανθρώπων. Πολλοί βρήκαν εναλλακτική διαμονή μετακινούμενοι σε δευτερες κατοικίες, σε φίλους και συγγενείς, ενώ 2.694 φιλοξενήθηκαν σε ξενοδοχεία και σε καταλύματα που στήθηκαν από τους δήμους σε σχολεία, αρένες και

γυμναστήρια· 16 θύματα, 23 πλημμυρισμένοι ποταμοί, περισσότερες από 280 κατολισθήσεις και πολύ σοβαρές ζημιές σε γη και επιχειρήσεις. Το συμβάν αφορούσε 43 δήμους που περιλαμβάνονται στις επαρχίες του Ρίμινι, της Τσέζενα, του Φορλί, της Ραβέννα, της Φερράρα, της Μόντενα και της Μπολόνια. Στο μέγιστο υπήρχαν 603 κλειστοί δρόμοι, εκ των οποίων 197 εν μέρει κλειστοί και 406 πλήρως κλειστοί.

Από υδρογεωλογικής πλευράς, η θυελλώδης βροχόπτωση προκάλεσε την πλημμύρα ποταμών (Λαμόνε, Σιλάρο, Σάβιο, Μοντόνε, Ράμπι, Μπιντέντε-Ρόνκο και Σαντέρνο) και διαφόρων ρεμάτων (Ιντισε, Κουαντέρνα, Ραβόνε, Σένιο, Μαρζένο, Πισκιάτελλο και Ριγόσα). Το Ιταλικό Δίκτυο Σιδηροδρόμων ανέστειλε την κυκλοφορία πολλών τρένων και, λίγο πριν αρχίσει η καταστροφή, ο εθνικός σιδηροδρομικός φορέας διέκοψε αμέσως την κυκλοφορία σε κάποια τμήματα των αυτοκινητοδρόμων και των δευτερευουσών οδών. Με τις βροχοπτώσεις στις 2 και 3 Μαΐου 2023, η Εμίλια Ρομάνια κατέγραψε σε 48 ώρες την ίδια ποσότητα βροχής που κανονικά πέφτει σε τρεις μήνες, ξεπερνώντας τα ιστορικά υψηλά που είχε καταγράψει η υπηρεσία προειδοποίησης καιρού της περιοχής. Άμεσα αναφέρθηκε ως φαινόμενο εν μέρει εκπληκτικό σε έκταση και διάρκεια. Από το πρωί της 16ης Μαΐου, διάφορες περιοχές της Εμίλια Ρομάνια ήδη είχαν πληγεί από τις καταρρακτώδεις βροχοπτώσεις, με μπόρες και εντυπωσιακές θυελλώδεις καταιγίδες, συνεχίζοντας να προκαλούν κατολισθήσεις, πλημμύρες και τον κατακλυσμό παράκτιων περιοχών. Αυτό ήταν το δεύτερο έκτακτο καιρικό γεγονός που επηρέασε την Εμίλια Ρομάνια σε διάστημα δύο εβδομάδων. Μέσα σε λίγες ώρες, έπεσε βροχή περισσότερων από 200 χιλιοστών. Ο Τοπικός Πρόεδρος της Εμίλια Ρομάνια κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Η ιταλική κυβέρνηση ενεργοποίησε τον Μηχανισμό της Ένωσης στις 20 Μαΐου 2023 και 8 ευρωπαϊκές χώρες έστειλαν αμέσως εξοπλισμό που απαιτούνταν για τις εργασίες αποκατάστασης στις πλημμυρισμένες περιοχές. Η υπηρεσία Copernicus της ΕΕ παρείχε επείγουσα δορυφορική χαρτογράφηση των πληγείσων περιοχών. Διάφοροι πόροι, όπως εξοπλισμός αντλήσεων, κατέφτασαν από την Αυστρία, τη Βουλγαρία, τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία. Οι προσφορές από τη Σλοβενία και τη Σλοβακία έγιναν αμέσως δεκτές από την Ιταλία. Στις 22 Μαΐου 2023, Σλοβακικές και Σλοβενικές μονάδες αφίχθησαν στην Ιταλία. Γαλλικές μονάδες έφτασαν την επόμενη ημέρα και βελγικές στις 26 Μαΐου. Συνολικά, 110 διασώστες αναπτύχθηκαν από τον Μηχανισμό. Στις 4 Ιουνίου, οι αρχές πολιτικής προστασίας της Ιταλίας επιβεβαίωσαν το τέλος των επιχειρήσεων του Μηχανισμού της Ένωσης. Μετά τις πλημμύρες, πόλεις και χωριά της περιοχής κατακλύστηκαν από νερό και λάσπη, καθώς και από σωρούς απορριμμάτων.

Εντούτοις, εκατοντάδες άνθρωποι βγήκαν στους δρόμους με φτυάρια και καροτσάκια αδιάβροχα μπουτάκια και γάντια (Εικ. 8.10).

Εικόνα 8.10. Ημερήσιος χάρτης DG ECHO, 22/05/2023- Ιταλία, πλημμύρες και κατολισθήσεις (<https://ercportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4497>).

Συνοπτικά, οι πλημμύρες της Εμίλια Ρομάνια δείχνουν πόσο αναγκαίες είναι οι παρεμβάσεις όπως οι μετεγκαταστάσεις των κατοικημένων και παραγωγικών οικισμών, προκειμένου να μειωθεί η ευπάθεια του εδάφους. Από διοικητικής απόψεως, υπάρχει ανάγκη απαγόρευσης της δόμησης σε περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας, πλέον της συντήρησης των αρδευτικών τάφρων και ποταμών που έχουν κλείσει στο παρελθόν· της αποκατάστασης της διαπερατότητας του εδάφους μέσω της εγκατάστασης Βιώσιμων Συστημάτων Αποστράγγισης (SUDS) που αντικαθιστούν την ασφαλτο και το τσιμέντο· και της αποκατάστασης περιοχών φυσικής υπερχείλισης των υδάτων όπου είναι δυνατόν. Η εντατικοποίηση των ακραίων γεγονότων τα τελευταία έτη αποδεικνύει επίσης τη σημασία της ενημέρωσης και της εκπαίδευσης των πολιτών σχετικά με το πώς πρέπει να συμπεριφέρονται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

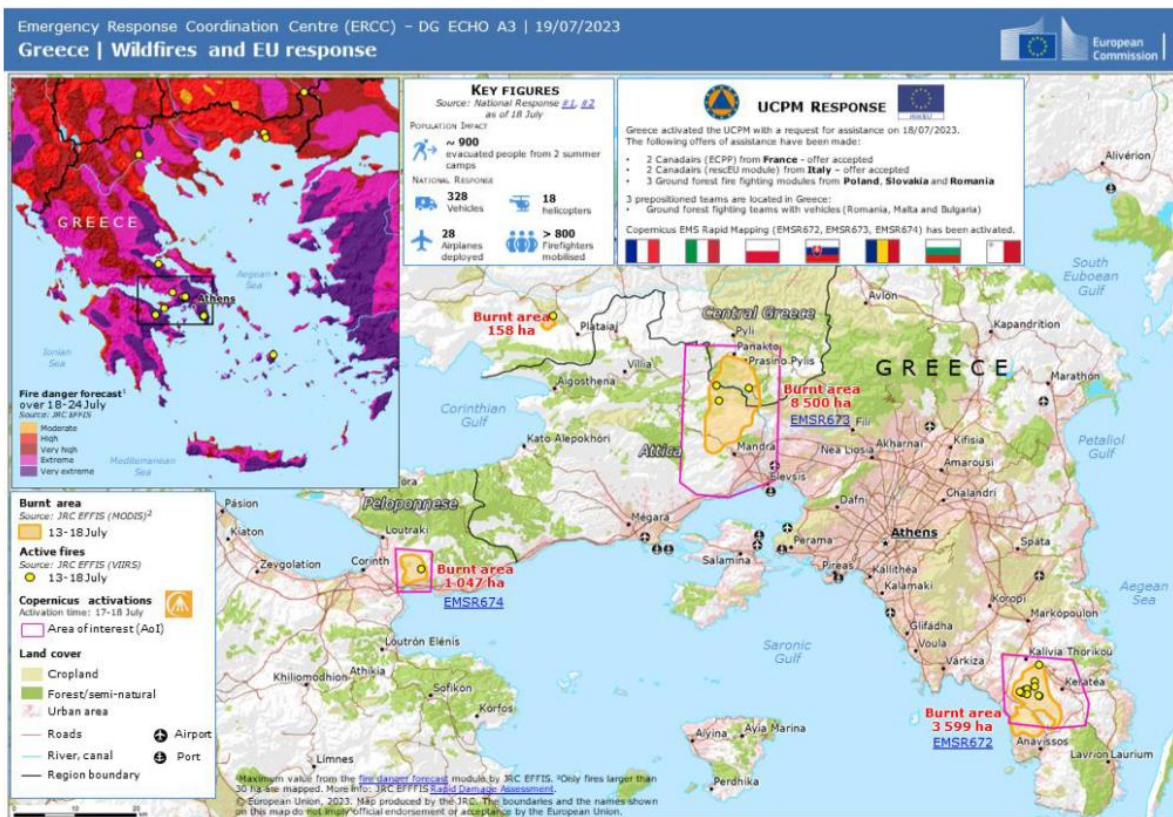

8.3.2. Δασικές Πυρκαγιές, Ελλάδα, Ιούλιος 2023

Δασικές πυρκαγιές μεγάλων διαστάσεων αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα, ιδιαίτερα στην Αττική (στην περιοχή του μητροπολιτικού συγκροτήματος Αθηνών), την κεντρική Ελλάδα, την Πελοπόννησο και το νησί της Ρόδου, τον Ιούλιο του 2023. Συνολικά αναπτύχθηκαν 47 πυρκαγιές στη χώρα, προκαλώντας εκκενώσεις και εκτεταμένες ζημιές. Στην περιοχή της Αττικής, μια πυρκαγιά στον δήμο Μάνδρας κατέκαψε πάνω από 8500 εκτάρια, ενώ στον δήμο Καλυβίων, κοντά στο αεροδρόμιο των Αθηνών, περίπου 3600 εκτάρια κατακλύστηκαν από φλόγες. Στην Πελοπόννησο κάηκαν πάνω από 1000 εκτάρια.

Επτά πυροσβεστικά αεροσκάφη και εννέα ελικόπτερα, συμπεριλαμβανομένων τεσσάρων αεροσκαφών Canadair που έστειλαν η Ιταλία και η Γαλλία, λειτούργησαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας. Οι επιχειρήσεις διάσωσης διευκολύνθηκαν από την παρουσία μιας ομάδας ειδικών του Μηχανισμού της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων δύο ειδικών από τη Γαλλία και την Ελλάδα και ενός ειδικού από την επιστημονική συνεργατική ομάδα ARISTOTLE της Ευρώπης, οι οποίοι παρείχαν υποστήριξη στον τοπικό συντονιστή. Περαιτέρω μέτωπα δημιουργήθηκαν κοντά στην πόλη του Λουτρακίου, στην περιοχή της Κορινθίας όπου επενέβησαν 4 Canadair και τρία ελικόπτερα, και στη Ρόδο σε μια ιδιαίτερα δυσπρόσιτη και δύσκολα προσβάσιμη περιοχή. Ειδικότερα, τα ιταλικά Canadair πραγματοποίησαν 33 ώρες λειτουργικής πτήσης με 122 εκτοξεύσεις, ρίχνοντας στις φωτιές 732 χιλιάδες λίτρα νερού και κατασβεστικού υγρού. Επίσης, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας, η Ρουμανία παρείχε 50 πυροσβέστες και 10 πυροσβεστικά οχήματα, η Σλοβακία παρείχε 31 πυροσβέστες και 15 πυροσβεστικά οχήματα, ενώ η Πολωνία παρείχε 149 πυροσβέστες και 49 πυροσβεστικά οχήματα. Εκτός από τις ομάδες που εστάλησαν μετά το έκτακτο συμβάν, κινητοποιήθηκαν ομάδες που είχαν προετοιμαστεί στην Ελλάδα ως μέρος του σχεδίου πρόληψης για την αντιπυρική περίοδο από τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και τη Μάλτα. Η Ελλάδα ενεργοποίησε τέσσερις φορές το Επείγον Δορυφορικό Σύστημα Copernicus (ESM) για να βοηθήσει στην αξιολόγηση της ζημίας στις πληγείσες περιοχές.

Ο καυτός καύσωνας και οι ισχυροί άνεμοι έκαναν τις πυροσβεστικές επιχειρήσεις πιο δύσκολες και επίπονες. Ομοίως, οι καιρικές συνθήκες δεν διευκόλυναν τις διασωστικές επιχειρήσεις λόγω των ισχυρών ανέμων, των υψηλών θερμοκρασιών και της χαμηλής υγρασίας (Εικ.8.11).

Εικόνα 8.11. Ημερήσιος χάρτης DG ECHO, 19/07/2023 - Ελλάδα, δασικές πυρκαγιές και ανταπόκριση της ΕΕ (<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4574>).

Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την κατάσταση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει χρηματοδοτήσει την αγορά 12 νέων πυροσβεστικών αεροσκαφών, τα οποία θα γίνουν λειτουργικά το 2026 από τα Κράτη Μέλη. Από το 2019, ο Μηχανισμός της Ένωσης έχει ενισχυθεί με το στόλο rescEU, μια ευρωπαϊκή αποθεματική δύναμη που περιλαμβάνει πυροσβεστικά αεροσκάφη και ελικόπτερα και χρηματοδοτείται πλήρως από την ΕΕ, η οποία συμμετέχει επίσης στη χρηματοδότηση της διαθεσιμότητας επιπλέον αεροπορικών πυροσβεστικών δυνατοτήτων, σε ετοιμότητα, για την αντιμετώπιση πιθανών ελλείψεων κατά τις ανταποκρίσεις σε πυρκαγιές. Για την αντιπυρική περίοδο του 2023, η Κύπρος, η Τσεχική Δημοκρατία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Γαλλία, η Κροατία, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Σουηδία διέθεσαν στα υπόλοιπα Κράτη Μέλη της Ε.Ε. 24 πυροσβεστικά αεροσκάφη και 4 ελικόπτερα για την περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Αυτοί οι πόροι είναι διπλάσιοι του στόλου rescEU του 2022. Το απόθεμα των αεροσκαφών περιλαμβάνει επίσης 28 πυροσβεστικά αεροσκάφη, ή μάλλον 24 αεροσκάφη και 4 πυροσβεστικά ελικόπτερα που διατίθενται από διάφορα κράτη. Οι επίγειες πυροσβεστικές δυνάμεις, αποτελούμενες από περίπου 440 πυροσβέστες, θα αναπτυχθούν στη Γαλλία (περίπου 170), στην Ελλάδα (περίπου 200) και στην Πορτογαλία. Η Αυστρία, η Βουλγαρία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Λετονία, η Μάλτα, η Πολωνία,

η Ρουμανία, η Σλοβακία και η Σλοβενία θα στείλουν περίπου 450 πυροσβέστες για να σταθμεύσουν στις τρεις αυτές Μεσογειακές χώρες της Ε.Ε.

Για στοχευμένες και έγκαιρες παρεμβάσεις, η ΕΕ υποστηρίζει και συμπληρώνει τις προσπάθειες πρόληψης και προετοιμασίας αυτών των κρατών, επικεντρώνοντας σε τομείς όπου μια κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση είναι πιο αποτελεσματική από τις ξεχωριστές εθνικές δράσεις. Αυτές περιλαμβάνουν την αξιολόγηση κινδύνου για την επισήμανση των κινδύνων καταστροφών σε όλη την ΕΕ, την ενθάρρυνση της έρευνας για την προώθηση της ανθεκτικότητας απέναντι στις καταστροφές και την ενίσχυση των εργαλείων έγκαιρης προειδοποίησης. Η πρόληψη, η προετοιμασία και η γρήγορη ανταπόκριση είναι κρίσιμες για την προστασία ζωών και τον περιορισμό της περαιτέρω εξάπλωσης των πυρκαγιών. Κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου, θα πραγματοποιούνται τακτικές συναντήσεις με τα Κράτη Μέλη της ΕΕ και τα Συμμετέχοντα Κράτη στον Μηχανισμό της Ένωσης για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την προετοιμασία τους και τους κινδύνους πυρκαγιάς. Επιπλέον, συστήνεται ομάδα υποστήριξης δασικών πυρκαγιών εντός του Κέντρου Συντονισμού Ανταπόκρισης Έκτακτων Αναγκών (ERCC), ώστε να γίνει δυνατή η παρακολούθηση και ανάλυση της κατάστασης των δασικών πυρκαγιών σε πραγματικό χρόνο από τα μέσα Ιουνίου έως τα μέσα Σεπτεμβρίου.

BIBLIOGRAFIA

DIRECTORATE-GENERAL FOR EUROPEAN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN AID OPERATIONS (ECHO), Terms of reference for Member States and Participating States experts supporting the certification and recertification of capacities in the European Civil Protection Pool, June 2020,
“<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/Revised%20ToR%20Peer%20Certifiers.pdf>”

DIRECTORATE-GENERAL FOR EUROPEAN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN AID OPERATIONS (ECHO), Copernicus Programme, Emergency Management Service, February 2017,
https://www.copernicus.eu/sites/default/files/documents/Copernicus_EmergencyMonitoring_Feb2017_0.pdf

DIRECTORATE-GENERAL FOR EUROPEAN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN AID OPERATIONS (ECHO), Copernicus Programme, EMS User Guide, Early warning – Flood and Fire Alerts
<https://www.copernicus.eu/sites/default/files/documents/EMS%20User%20Guide%20v2%20-%20May%202015%20-%20Early%20Warning.pdf>

EC, DIRECTORATE-GENERAL FOR EUROPEAN CIVIL PROTECTION AND HUMANITARIAN AID OPERATIONS (ECHO), Guidelines “Certification and registration” of response capacities in the European civil protection pool (ECP) October 2019,
<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/DesktopModules/ResponseCapacity/Documents/Certification%20Guidelines%20-%20October%202019.pdf>

Emergency Response Coordination Centre (ERCC), DG ECHO Daily Map, 16/12/2022
European Civil Protection Pool - Offered capacities,
<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4331>

EU Mechanism and Host Nation Support https://euhns.eu/wp-content/uploads/2023/06/HNS_Quick_Reference_Guide.pdf

European Commission, Commission Staff Working Document Eu Host Nation Support Guidelines, 1.6.2012,
https://ec.europa.eu/echo/files/about/COMM_PDF_SWD%2020120169_F_EN_.pdf

Nanni, G., Minutolo A., A cura di, Legambiente, Rapporto 2022 dell’osservatorio di legambiente cittàclima, 2022, https://www.legambiente.it/wp-content/uploads/2022/11/Rapporto-CittaClima-2022.pdf?_gl=1*112wo4o*_up*MQ..*_ga*ODAxODE5Nzg1LjE2OTM4Mzc1ODQ.*_ga_LX7CNT6SDN*MTY5MzgZnZU4MS4xLjAuMTY5MzgZODE4MS4wLjAuMA

Dipartimento della Protezione Civile, Meteo-idro, Maltempo in Emilia Romagna 2023,
<https://emergenze.protezionecivile.gov.it/it/meteo-idro/maltempo-emilia-romagna-2023/>

Emergency Response Coordination Centre (ERCC), DG ECHO Daily Map of 22 May 2023, <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4497>

Emergency Response Coordination Centre (ERCC), DG ECHO Daily Map of 18 July 2023, <https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ECHO-Products/Maps#/maps/4574>

European Commission, Copernicus Programme, EMS Information Bulletin Nr. 167, The Copernicus Emergency Management Service activities following the latest floods in Emilia Romagna, 01/06/2023, <https://emergency.copernicus.eu/mapping/sites/default/files/files/IB167%20-%20The%20CEMS%20activities%20for%20the%20floods%20in%20Emilia%20Romagna.pdf>

European Commission, Copernicus Programme, EMS Information Bulletin Nr. 169, The Copernicus Emergency Management Service maps some critical wildfires in Greece – UPDATE, 03/08/2023, https://emergency.copernicus.eu/mapping/sites/default/files/files/IB169%20-%20CEMS%20Wildfires%20in%20Greece_VF.pdf

<https://10years.eu-modex.eu/what-is-eu-modex>

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-disaster-risk-management/european-disaster-resilience-goals_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-civil-protection-pool_en#how-are-we-helping

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/european-medical-corps_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/asia-and-pacific/pakistan_en

https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/who/about-echo/legal-framework_en

<https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/disaster-preparedness/civil-protection-exercises>

<https://emergency.copernicus.eu/>

<https://erccportal.jrc.ec.europa.eu/ERCC-Response/CP-Pool#/>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32007D0779%2801%29>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12007L%2FTXT>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E196> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E196>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32001D0792>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32007D0162>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023H0215%2801%29&qid=1676531610023>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2023%3A61%3AFIN&qid=1675958089171>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0061>

<https://www.copernicus.eu/en/european-forest-fire-information-system>

ISPRA, News, “Alluvione in Emilia-Romagna: piogge record, fiumi e corsi d’acqua esondati”, <https://www.isprambiente.gov.it/it/news/maltempo-in-emilia-romagna-piogge-record-fiumi-e-corsi-dacqua-esondati>

[lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1313#:~:text=This%20Decision%20strengthens%20the%20cooperation,reason%20of%20scale%20and%20complementarity.](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1313#:~:text=This%20Decision%20strengthens%20the%20cooperation,reason%20of%20scale%20and%20complementarity.)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF) [https://eur](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF)